

Bruksela, dnia 18 lutego 2011 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 13/2011

Inicjatywy i opinie Komisji Europejskiej styczeń 2011 (wybrane)

- 1. RYNEK WEWNĘTRZNY - Komisja rozpoczyna realizację ambitnego programu, który ma pogłębić jednolity rynek usług**
- 2. RYNEK WEWNĘTRZNY - Komisja Europejska prowadzi konsultacje w sprawie modernizacji europejskiego rynku zamówień publicznych**
- 3. ZARZĄDZANIE GOSPODARCZE W UE - Komisja ustaliła roczne priorytety dla wzrostu gospodarczego w UE**
- 4. POLITYKA SPÓJNOŚCI - Przyszła polityka spójności w centrum dyskusji na Piątym Forum Spójności**
- 5. BADANIA NAUKOWE - Finansowanie badań i innowacji przez UE – natychmiastowe zmiany upraszczające formalności dla naukowców i MŚP**
- 6. EDUKACJA - Komisja uruchamia plan działania na rzecz ograniczenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki szkolnej**
- 7. SPORT - Komisja wzmacnia europejski wymiar sportu**
- 8. OCHRONA ZDROWIA - Oświadczenie Johna Dallego, komisarza ds. zdrowia i polityki konsumenckiej, dotyczące unijnej dyrektywy w sprawie praw pacjenta w transgranicznej opiece zdrowotnej**
- 9. OCHRONA ZDROWIA - Pytania i odpowiedzi: Prawa pacjenta w transgranicznej opiece zdrowotnej**
- 10. SPRAWIEDLIWOŚĆ - UE ratyfikuje Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych**
- 11. OCHRONA ŚRODOWISKA: - Dobra wiadomość dla łososi, wydr i lasów bukowych**
- 12. AGENDA CYFROWA - Badanie ujawnia zalety i wady programów służących kontroli rodzicielskiej**
- 13. AGENDA CYFROWA - Grupa analityczna apeluje o „nowy renesans”, czyli udostępnienie europejskiego dziedzictwa kulturowego w Internecie**
- 14. AGENDA CYFROWA - Proste smartfony i piloty ułatwiają osobom starszym i niepełnosprawnym wykonywanie codziennych domowych czynności**
- 15. PODATKI - Komisja wnosi do Trybunału sprawę przeciwko ośmiu państwom członkowskim w związku z przepisami w zakresie podatku VAT obowiązującymi w odniesieniu do biur podróży**
- 16. TRANSPORT LOTNICZY - Komisja wszczyna postępowanie w sprawie naruszenia przepisów prawa wobec siedmiu państw członkowskich w związku z umowami z Rosją w sprawie lotów nad Syberią**
- 17. TRANSPORT LOTNICZY - Komisja wzywa Polskę do ustanowienia procedur rozdziału praw przewozowych**

1. RYNEK WEWNĘTRZNY - Komisja rozpoczyna realizację ambitnego programu, który ma pogłębić jednolity rynek usług

Chociaż usługi odpowiadają obecnie za dwie trzecie PKB i zatrudnienia w UE, stanowią jedynie około jednej piątej wartości handlu wewnątrzunijnego. Tylko około 8 % europejskich MŚP prowadzi działalność w innych państwach członkowskich. Ten brak dynamiki nie tylko zawęży paletę ofert dostępnych dla konsumentów, ale także uniemożliwia małym i innowacyjnym przedsiębiorstwom poszerzanie zakresu działalności oraz zwiększanie konkurencyjności. Aby uruchomić cały potencjał jednolitego rynku usług do 2012 r., Komisja Europejska podjęła w dniu dzisiejszym decyzję o realizacji serii ukierunkowanych działań mających na celu wyeliminowanie pozostałych do rozwiązania problemów. Celem dyrektywy o usługach jest właśnie usunięcie niepotrzebnych i obciążających przedsiębiorstwa barier w handlu usługami w ramach jednolitego rynku. W rok po upływie terminu transpozycji dyrektywy Komisja i państwa członkowskie zakończyły opracowywanie oceny dotyczącej jej wdrożenia w praktyce. Wyniki tej tak zwanej „wzajemnej oceny” podsumować można stwierdzeniem, że chociaż wiele dotychczas osiągnięto, nadal nie został w pełni wykorzystany potencjał jednolitego rynku usług.

Michel Barnier, komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług, stwierdził: „W obecnej kryzysowej sytuacji gospodarczej musimy uwolnić dalsze możliwości zwiększania tempa wzrostu gospodarczego tkwiące w zintegrowanym jednolitym rynku usług. Dzięki temu przedsiębiorstwa będą mogły rozwijać się, wprowadzać innowacje i tworzyć więcej miejsc pracy. Dzięki temu dla konsumentów i przedsiębiorstw UE dostępne będą lepsze i bardziej konkurencyjne usługi.”

• Ukierunkowane działania mające na celu wzmocnienie unijnych rynków usług

Dyrektywa usługowa była ważnym krokiem naprzód, ale nadal pozostaje wiele do zrobienia, aby usprawnić funkcjonowanie unijnych rynków usług. Komunikat „W kierunku Aktu o jednolitym rynku - w stronę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności”, przyjęty w dniu 27 października 2010 r., stwierdza, że korzyści z lepszego funkcjonowania jednolitego rynku usług można oszacować na kwotę wahającą się od 60 do 140 miliardów euro, co stanowi potencjał wzrostu wynoszący od 0,6 % do 1,5 % PKB. Chociaż usługi odpowiadają obecnie za dwie trzecie PKB i zatrudnienia w UE, stanowią jedynie około jednej piątej wartości handlu wewnątrzunijnego. Obecnie tylko około 8 % europejskich MŚP prowadzi działalność w innych państwach członkowskich. Ten brak dynamiki nie tylko zawęży paletę ofert dostępnych dla konsumentów, ale także uniemożliwia małym i innowacyjnym przedsiębiorstwom poszerzanie zakresu działalności i dalszy wzrost.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0608:FIN:PL:PDF>

W odpowiedzi na te zagrożenia Komisja zaplanowała następujące działania:

- **Sprawdzenie, czy jednolity rynek funkcjonuje w praktyce:** w 2011 r. i 2012 r. Komisja przeprowadzi „kontrolę jakości” jednolitego rynku usług z perspektywy użytkowników, np. szwedzkiego architekta, który chce zaprojektować dom we Włoszech lub mieszkańca Finlandii, który korzysta z usług czeskiego księgowego. „Kontrola jakości” uwzględniąc będzie wszystkie inne przepisy unijne dotyczące usług, poza dyrektywą o usługach, oraz zawarta zostanie w niej ocena wzajemnych oddziaływań pomiędzy tymi przepisami. Celem tego działania jest zidentyfikowanie praktycznych problemów, które ograniczają funkcjonowanie jednolitego rynku usług, oraz wykrycie niezamierzonych skutków wzajemnych oddziaływań między poszczególnymi przepisami. Komisja stwierdziła już, że istnieje potrzeba podjęcia dalszych działań w sprawie ograniczeń nałożonych na niektórych dostawców usług w pewnych krajach. Ograniczenia te dotyczą chociażby formy prawnej prowadzenia działalności (np. zakazuje się podmiotom świadczącym usługi rzemieślnicze takim jak stolarze prowadzenia działalności w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością), lub osób, które mogą posiadać kapitał w swoich spółkach (np. wymóg posiadania licencji doradcy podatkowego, aby móc posiadać kapitał w przedsiębiorstwie oferującym usługi z zakresu doradztwa podatkowego).
- **Usunięcie barier blokujących rozwój usług transgranicznych:** „Wspólna ocena” pokazała w szczególności trudności w świadczeniu usług transgranicznych w państwach, w których podmiot świadczący usługi nie ma stałej siedziby. Komisja będzie obecnie ściśle kontrolować skutki dyrektywy o usługach w tym zakresie. Pierwsze sprawozdanie z postępów w jej wdrażaniu zostanie opublikowane do końca 2011 r., a kolejne będą publikowane co roku. Należy także zapobiegać pojawianiu się w ustawodawstwie państw członkowskich nowych barier regulacyjnych dotyczących usług. Tego typu bariery mogą powstawać w wyniku wprowadzania zmian w przepisach dotyczących wymogów rozpoczynania działalności w danym państwie; Komisja będzie uważnie śledziła zmiany w tym zakresie.
- **Zapewnienie szerokiego wdrożenia dyrektywy usługowej oraz jej powszechnego stosowania:** Komisja będzie podejmować dialog dwustronny z państwami członkowskimi, które mają problemy ze wdrażaniem dyrektywy. Ponadto w 2011 r. Komisja opracuje pierwszą ocenę gospodarczych skutków wdrożenia dyrektywy oraz jej wpływu na funkcjonowanie rynków usług.

- **Informacje ogólne**

Dyrektywa o usługach to akt prawny UE przyjęty w celu usunięcia niepotrzebnych i obciążających przedsiębiorstwa barier dotyczących świadczenia usług w całej UE. Usługi stanowią około dwóch trzecich PKB UE. Dyrektywa o usługach ma charakter horyzontalny i dotyczy wielu różnych rodzajów usług, odpowiadających około 40% PKB i zatrudnienia w UE. Zgodnie z dyrektywą państwa członkowskie musiały do końca 2009 r. uprościć swoje procedury administracyjne i wprowadzić „punkty kompleksowej obsługi”, pozwalające

przedsiębiorstwom na łatwiejsze załatwianie formalności w formie elektronicznej. Dyrektywa przewidywała opracowanie „wspólnej oceny”, która miała umożliwić ewaluację osiągniętych postępów i wykrycie pozostałych do rozwiązania problemów. „Wspólna ocena” została przeprowadzona w 2010 r. Było to innowacyjne rozwiązanie, w ramach którego państwa członkowskie i Komisja wspólnie, na zasadzie wzajemnej oceny, przeanalizowały najważniejsze skutki wdrożenia dyrektywy o usługach.

Dynamiczny rozwój sektora usług w UE jest jednym z głównych priorytetów Komisji. Usługi są siłą napędową gospodarki UE; około dziewięciu z dziesięciu nowych miejsc pracy powstaje w tym sektorze. Zgodnie z przygotowanym przez Komisję rocznym sprawozdaniem gospodarczym, UE uda się osiągnąć określone w strategii Europa 2020 ambitne cele dotyczące zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, jeżeli pilne reformy strukturalne w ramach rynków usług i produkcji, mające na celu poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwa, zostaną potraktowane priorytetowo.

Więcej informacji:

http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/implementation_en.htm

2. RYNEK WEWNĘTRZNY - Komisja Europejska prowadzi konsultacje w sprawie modernizacji europejskiego rynku zamówień publicznych

Zamówienia publiczne stanowią około 17% PKB Unii Europejskiej. W czasach cięć budżetowych i trudności gospodarczych panujących w wielu państwach członkowskich strategia dotycząca zamówień publicznych musi zapewnić najbardziej efektywne wykorzystanie środków publicznych oraz wspierać wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Wymaga to zastosowania elastycznych i przyjaznych dla użytkownika narzędzi, które sprawią, że przejrzysta i konkurencyjna procedura udzielania zamówień, której podlegają europejskie organy publiczne i ich dostawcy, zostanie jak najbardziej uproszczona. Z myślą o tych celach Komisja Europejska rozpoczęła dzisiaj proces konsultacji. Otwarta debata z zainteresowanymi stronami skupi się na kwestii modernizacji zasad, narzędzi oraz metod stosowanych w dziedzinie zamówień publicznych, w celu ulepszenia tego procesu. Termin nadsyłania uwag dotyczących zielonej księgi to 18 kwietnia 2011 r.

Komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług **Michel Barnier** powiedział: „Musimy uprościć zasady udzielania zamówień publicznych, aby ułatwić życie zarówno władzom publicznym, jak i przedsiębiorstwom stającym do przetargu na zamówienia publiczne w Europie. Podczas konsultacji najwięcej uwagi poświęcone zostanie dostępowi mniejszych przedsiębiorstw do rynku zamówień publicznych, ograniczeniu biurokracji oraz promowaniu udzielania transgranicznych zamówień w Europie. Moją ambicją jest zadbanie o to, aby zamówienia

publiczne przyczyniły się do tworzenia nowych miejsc pracy, rozwoju innowacji oraz ochrony środowiska.”

Zamówienia publiczne stanowią około 17% PKB Unii Europejskiej. W celu ponownego ożywienia naszej gospodarki i stworzenia nowych miejsc pracy, w szczególności w okresie panującego kryzysu, niezbędne jest jak najlepsze wykorzystanie tych 17%. Podmioty zainteresowane potwierdziły potrzebę przeprowadzenia przeglądu systemu udzielania zamówień publicznych w UE w celu uproszczenia procedur i ich lepszego dostosowania do nowych wyzwań, np. konieczności bardziej efektywnego wykorzystania środków publicznych, jak również uwzględnienia kwestii społecznych i związanych ze środowiskiem.

Przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP (posiadające udział w rynku zamówień odpowiadający według szacunków 31-38% całkowitej wartości zamówień publicznych), potrzebują lepszego i prostszego dostępu do zamówień publicznych w całej UE, aby w pełni móc korzystać z prawdziwie europejskiego rynku zamówień. Ponadto nabywcy potrzebują prostych i elastycznych procedur pozwalających im skutecznie przyczynić się do osiągnięcia wspólnych celów strategii Europa 2020 takich jak: wspieranie innowacji, ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz wyłączeniu społecznemu. Dzięki elektronicznym zamówieniom publicznym procedury są wydajniejsze, przedsiębiorstwa mają lepszy dostęp do zamówień, a nabywcy mają większy wybór – termin zamknięcia konsultacji Komisji w sprawie elektronicznych zamówień publicznych to 31 stycznia 2011 r..

• **Czego dotyczą konsultacje społeczne?**

W zielonej księdze określono szereg kluczowych obszarów, w których można by przeprowadzić reformy, i zapytano podmioty zainteresowane o opinię w sprawie możliwych zmian legislacyjnych. Oto niektóre kwestie uwzględnione w zielonej księdze:

- Czy należy uprościć obecne procedury, w szczególności w odniesieniu do mniejszych organów lokalnych i regionalnych? Jak można to skutecznie przeprowadzić, nie naruszając podstawowych gwarancji przejrzystości i niedyskryminacji oferentów w przetargu?
- Jak możemy ograniczyć wymogi biurokratyczne wobec podmiotów gospodarczych, w szczególności MŚP? Jak można ułatwić udział w przetargach odbywających się w innych krajach UE?
- Na jakich warunkach udzielanie zamówień przez organy publiczne może być przeprowadzone z wyłączeniem przepisów UE dotyczących zamówień publicznych?
- Czy zasady dotyczące udzielania zamówień publicznych w UE powinny ulec zmianie, aby bardziej uwzględnić inne cele strategiczne takie jak wspieranie innowacji czy kwestie społeczne lub związane z ochroną środowiska? Czy na przykład powinny istnieć zasady UE ustanawiające zobowiązanie do zakupu jedynie takich produktów, które spełniają pewne warunki dotyczące ochrony środowiska, lub zobowiązanie do przeznaczenia pewnej części środków w budżecie na innowacyjne towary i usługi? Czy potrzebne są specjalnie

dostosowane zasady w odniesieniu do zamówień usług społecznych w ogólnym interesie gospodarczym, które byłyby bardziej dopasowane do szczególnych cech tych usług?

- Czy potrzebujemy surowszych przepisów lub skuteczniejszych zabezpieczeń zapobiegających faworyzowaniu, korupcji lub konfliktowi interesów?
- Jak można zagwarantować efektywną konkurencję na rynku zamówień publicznych? Jak można na przykład uniknąć pojawienia się dominujących dostawców, zmowy przetargowej czy podziału rynku między oferentami?
- Co należy uczynić, aby poprawić dostęp przedsiębiorstw europejskich do rynków zamówień publicznych w państwach trzecich?

• Inicjatywy związane z zamówieniami publicznymi i dalsze działania

W ramach uzupełnienia do zielonej księgi Komisja przeprowadza obecnie całościową ocenę *ex-post*, aby podsumować efektywność i opłacalność obecnie obowiązujących zasad dotyczących udzielania zamówień publicznych w Europie.

Wyniki oceny oraz konsultacji przeprowadzonych z wykorzystaniem zielonej księgi zostaną omówione na konferencji na wysokim szczeblu w sprawie reformy udzielania zamówień publicznych, zaplanowanej na 30 czerwca 2011 r. w Brukseli. Rezultaty tych działań zostaną następnie uwzględnione w stosownych wnioskach legislacyjnych.

• Podstawowe informacje

Zasady dotyczące udzielania zamówień publicznych w UE określają procedurę udzielania zamówień publicznych, zapewniając przejrzystość, równy dostęp i uczciwą konkurencję na europejskim rynku zamówień publicznych dla zamówień, których wartość przekracza pewną sumę. Opracowanie obecnych ram prawnych UE dla udzielania zamówień publicznych, czyli dyrektyw 2004/17/WE i 2004/18/WE, to najnowszy etap długiego procesu rozwoju, który się rozpoczął w 1971 r. Celem tych dyrektyw jest przede wszystkim zapewnienie podmiotom gospodarczym dostępu do podstawowych swobód (swobodnego przepływu towarów, kapitału, usług i osób).

Uwagi dotyczące zielonej księgi należy nadsyłać na adres

MARKT-CONSULT-PP-REFORM@ec.europa.eu do 18 kwietnia 2011 r.

Zielona księga jest dostępna pod następującym adresem internetowym:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/modernising_rules/consultations/index_en.htm

Dalsze informacje dotyczące udzielania zamówień publicznych w UE dostępne są pod następującym adresem internetowym:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

3. ZARZĄDZANIE GOSPODARCZE W UE - Komisja ustaliła roczne priorytety dla wzrostu gospodarczego w UE

Europa ma kompleksowy plan przeciwdziałania kryzysowi i przyśpieszenia wzrostu gospodarczego. Obecnie musi nasilić swoje działania, dbając o ich odpowiednią koordynację i nie zapominając o wyznaczonych priorytetach. Tego właśnie dotyczy dzisiejsza prezentacja Komisji. Roczne sprawozdanie gospodarcze wskazuje jasno drogę, którą Europa powinna podążać w następnym roku oraz opisuje dziesięć rodzajów działań mających na celu wzmocnienie stabilności makroekonomicznej oraz konsolidacji budżetowej, jak również realizację reform strukturalnych oraz inicjatyw sprzyjających wzrostowi gospodarczemu. Roczne sprawozdanie gospodarcze oznacza początek pierwszego „europejskiego okresu oceny”, który zmienia sposób w jaki rządy kształtują swoją politykę gospodarczą i budżetową. Po zatwierdzeniu zawartych w sprawozdaniu zaleceń przez Radę Europejską państwa członkowskie uwzględnią je w prowadzonej przez siebie polityce i przy opracowywaniu krajowych budżetów. Oznacza to, że po raz pierwszy w historii państwa członkowskie i Komisja wspólnie omawiać będą w kompleksowy sposób tematy takie jak stabilność makroekonomiczna, reformy strukturalne i środki mające pobudzić wzrost gospodarczy.

Przewodniczący **José Manuel Barroso** oświadczył: „Wraz z pierwszym rocznym sprawozdaniem gospodarczym rozpoczyna się nowy etap integracji europejskiej. Wprowadzamy całkowicie nowe rozwiązanie, które będzie miało decydujący wpływ na sposób zarządzania wzajemnie współzależnymi gospodarkami państw Unii Europejskiej oraz ich harmonizowanie. Tak właśnie działa UE. Na tym polega zarządzanie gospodarcze w Unii. Roczne sprawozdanie gospodarcze to spójny i kompleksowy plan umożliwiający Europie powrót na ścieżkę wzrostu gospodarczego i wyższego poziomu zatrudnienia. Jestem pewny, że jeżeli zostanie on w pełni wdrożony, Europa na nowo cieszyć się będzie szybkim wzrostem gospodarczym i wyższym poziomem zatrudnienia”.

Pierwsze roczne sprawozdanie gospodarcze oznacza początek nowego cyklu zarządzania gospodarczego w UE. Integruje ono różne działania, bez których niemożliwe będzie przyśpieszenie ożywienia gospodarczego w perspektywie krótkookresowej, dotrzymanie kroku naszym głównym konkurentom oraz przygotowanie UE do realizacji celów zawartych w strategii „Europa 2020”.

W głównym komunikacie Komisja koncentruje się na zintegrowanym podejściu do wspierania ożywienia gospodarczego, uwzględniającym najważniejsze działania podejmowane w kontekście strategii „Europa 2020” i obejmujące trzy podstawowe obszary:

- rygorystyczną konsolidację budżetową mającą na celu wzmocnienie stabilności makroekonomicznej;

- reformy strukturalne sprzyjające wyższemu poziomowi zatrudnienia;
- działania pobudzające wzrost gospodarczy.

Pierwsze roczne sprawozdanie gospodarcze ma dotyczyć UE jako całości, jednocześnie będzie ono uwzględniało specyficzną sytuację w każdym państwie członkowskim.

Komisja pragnie podkreślić znaczenie dziesięciu działań przyporządkowanych następującym trzem obszarom:

- podstawowe warunki przyśpieszenia wzrostu gospodarczego
 1. wdrożenie rygorystycznej konsolidacji budżetowej
 2. skorygowanie nierównowagi gospodarczej
 3. zapewnienie stabilności sektora finansowego
- zmobilizowanie rynków pracy, umożliwienie tworzenia miejsc pracy
 1. uatrakcyjnienie pracy
 2. zreformowanie systemów emerytalnych
 3. ponowne zatrudnienie osób bezrobotnych
 4. zrównoważenie bezpieczeństwa i elastyczności
- zabezpieczenie już na wstępie wzrostu gospodarczego
 1. wykorzystanie pełnego potencjału wspólnego rynku
 2. przyciągnięcie kapitału prywatnego w celu sfinansowania wzrostu gospodarczego
 3. zapewnienie dostępu do źródeł taniej energii

• Informacje dodatkowe

W ramach „europejskiego okresu oceny”, i zgodnie z zapowiedzią zawartą w strategii „Europa 2020”, począwszy od 2011 r. Komisja co roku oceniać będzie najważniejsze wyzwania gospodarcze wobec których stoi UE oraz wskazywać działania priorytetowe umożliwiające rozwiązanie tych problemów. Zostaną one przedstawione w „rocznym sprawozdaniu gospodarczym”, które ma być omawiane w trakcie wiosennych obrad Rady Europejskiej. Pierwsze roczne sprawozdanie gospodarcze obejmuje następujące części:

1. Komunikat Komisji: „Roczne sprawozdanie gospodarcze: w kierunku kompleksowego planu przeciwdziałania kryzysowi”.

Część pierwsza koncentruje się na najważniejszych i najpilniejszych kwestiach, które dotyczą zagadnień budżetowych, makroekonomicznych oraz należących do innych obszarów „tematycznych”. Należą do nich problemy, które powinny zostać potraktowane jako priorytetowe przez szefów państw i rządów w trakcie marcowych obrad Rady Europejskiej.

2. Sprawozdanie z postępów w realizacji strategii „Europa 2020”

Omówiono w nim aktualną sytuację jeżeli chodzi o realizację głównych celów UE, przygotowanie projektów KPR oraz planów reform przewidywanych przez państwa członkowskie.

3. Sprawozdanie makroekonomiczne

W tej części przedstawiono perspektywy makroekonomiczne oraz wskazano środki, które mogą być najbardziej skuteczne jeżeli chodzi o pobudzanie wzrostu gospodarczego.

4. Wspólne sprawozdanie sprawie zatrudnienia

Dokonano w nim przeglądu sytuacji w zakresie polityki zatrudnienia oraz polityki wobec rynku pracy. Stanowi ono także podstawę „Wspólnego sprawozdania w sprawie zatrudnienia”, które zostanie przyjęte wspólnie przez Komisję i Radę zgodnie z art. 148 ust. 5 (TFUE).

Rocznemu sprawozdaniu gospodarczemu towarzyszy ponadto:

5. Wniosek dotyczący decyzji Rady w sprawie wytycznych dotyczących zatrudnienia

Stanowi on specjalistyczny dodatek do wytycznych dotyczących zatrudnienia przyjętych kilka miesięcy temu i ma na celu spełnienie prawnego wymogu przyjmowania tego typu wytycznych co roku.

4. POLITYKA SPÓJNOŚCI - Przyszła polityka spójności w centrum dyskusji na Piątym Forum Spójności

Unijna polityka spójności – osiągająca wartość prawie 350 mld EUR w ciągu 7 lat – wspiera 455 krajowych i regionalnych programów rozwoju na całym obszarze UE. W kontekście zarówno przeglądu budżetu UE, jak i strategii „Europa 2020” pod dyskusję poddany został szereg opcji zreformowania polityki po zakończeniu w roku 2013 bieżącego okresu finansowania. Piąte Forum Spójności w styczniu w Brukseli, stanowiło dla państw członkowskich i regionów ostatnią okazję do zaprezentowania swojego stanowiska, zanim latem 2011 r. Komisja przedstawiła własne wnioski ustawodawcze dotyczące przyszłej polityki spójności. Czołowi decydenci z 27 państw członkowskich zostali zaproszeni przez Komisję na dwudniowe forum, które organizowane jest raz na trzy lata.

Przed rozpoczęciem forum komisarz **Hahn** stwierdził: „Unia Europejska, szczególnie w obecnej trudnej sytuacji gospodarczej, potrzebuje w naszych regionach dobrych i celowych inwestycji, realizowanych w ramach polityki spójności. Dla przedstawicieli krajowych, regionalnych i lokalnych, jak również dla innych zainteresowanych stron Forum Spójności stanowi kluczową okazję do wymiany poglądów dotyczących przyszłej polityki. Wnioski z konsultacji oraz rozmów w ramach forum pomogą nam w stworzeniu skuteczniejszej polityki spójności, która będzie lepiej dostosowana do bieżącej sytuacji gospodarczej oraz dzięki której będziemy mogli lepiej osiągnąć ambitne cele przedstawione w strategii »Europa 2020«”.

Komisarz **Andor** dodał: „Wiemy, że polityka spójności może przynieść realne korzyści w zakresie zatrudnienia, możliwości kształcenia i włączenia społecznego. Pobudza ona wzrost gospodarczy i konkurencyjność oraz wspomaga rozwój społeczny. Musi jednak zostać

dostosowana do wyzwań, jakie stoją przed naszymi krajami i obywatelami po zakończeniu kryzysu gospodarczego. Strategia „Europa 2020” została ustalona przez nas wspólnie i polityka spójności musi wspierać jej kluczowe priorytety dotyczące reform”.

Debaty w ramach forum skupiały się w szczególności na roli polityki spójności odnośnie do strategii „Europa 2020” – wyznaczającej cele zrównoważonego rozwoju gospodarczego dla UE na następną dekadę. W centrum zainteresowania czterech paneli tematycznych, którym przewodniczyli komisarze UE, znalazły się kluczowe zagadnienia strategii „Europa 2020”: *inteligentny, ekologiczny wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu oraz zasięg terytorialny „Europy 2020”*.

W piątym sprawozdaniu w sprawie spójności opublikowanym w listopadzie 2010 r. Komisja przedstawiła wstępne propozycje dalszego upraszczania i usprawniania systemu realizacji polityki spójności oraz poprawę oceny, efektywności oraz wyników dzięki bardziej skutecznemu określaniu celów. W sprawozdaniu ukazano, w jak istotny sposób polityka spójności przyczyniła się do wzrostu gospodarczego i dobrobytu. Przedstawione dane potwierdzają, że dzięki niej stworzonych zostało około 1,4 mln nowych miejsc pracy, 34 mln bezrobotnych otrzymało wsparcie, aby znaleźć zatrudnienie, dalsze 36 mln osób mogło kształcić swoje umiejętności zawodowe, sfinansowana została budowa 4 700 km autostrad i 1 200 km dróg kolejowych dla kolei dużych prędkości, wybudowano oczyszczalnie ścieków dla 23 mln osób, zapewniono dostęp do czystej wody dla dalszych 20 mln osób oraz zapewniono szkolenia zawodowe, adresowane głównie do słabszych grup społecznych, dla 10 mln osób rocznie.

Na potrzeby przyszłej polityki spójności Komisja zaproponowała jednakże, aby w przyszłości finansowanie skoncentrowane było na kluczowych priorytetach wynikających ze strategii „Europa 2020” w sposób pozwalający na osiągnięcie maksymalnego rezultatu. Wszystkie opcje przedstawione w sprawozdaniu będą przedmiotem dogłębnej analizy podczas dyskusji panelowych.

W trakcie trwania forum przewodniczący Barroso wręczył podczas ceremonii po otwarciu sesji po raz pierwszy nagrody „Regionów Doskonałości”. Dowody najwyższego uznania otrzymali **Litwa, Walia** (Zjednoczone Królestwo) i **Brandenburgia** (Niemcy) reprezentowane kolejno przez premiera Andriusa Kubiliusa, premiera Carwyna Jonesa oraz ministra ds. gospodarczych i europejskich Ralfa Christoffersa. Nagroda „Regionów Doskonałości” wyróżnia regiony i państwa, które skutecznie wdrożyły politykę, programy i projekty na podstawie strategii „Europa 2020” dotyczącej inteligentnego i zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Zwycięzcy zostali wybrani spośród krajów osiągających najlepsze wyniki w ramach dorocznych unijnych nagród RegioStars od roku 2008.

5. BADANIA NAUKOWE - Finansowanie badań i innowacji przez UE – natychmiastowe zmiany upraszczające formalności dla naukowców i MŚP

W dniu 24 stycznia br. Komisja Europejska przyjęła środki, które mają zachęcić najlepszych naukowców oraz najbardziej innowacyjne przedsiębiorstwa, w szczególności małe i średnie (MŚP), do uczestniczenia w bieżącym siódmym unijnym programie ramowym w zakresie badań. Środki te mają także uprościć zasady uczestnictwa w przedmiotowym programie. Zgodnie z planem racjonalizatorskim ogłoszonym przez Komisję w kwietniu 2010 r. środki te wchodzi w życie w trybie natychmiastowym.

Komisarz do spraw badań, innowacji i nauki, **Máire Geoghegan-Quinn**, podsumowuje: „Środki, które dziś przyjmujemy, pozwolą wielu tysiącom zdolnych ludzi, których wspieramy finansowo, zmniejszyć ilość czasu i pracy poświęconych na wypełnianie dokumentów i skupić się na tym, co robią najlepiej – na pracy na rzecz wzrostu i tworzenia miejsc pracy oraz na poprawie jakości życia w Europie dzięki światowej klasy badaniom i innowacji. Chcemy przekonać do uczestniczenia w programie jeszcze więcej chętnych, w tym dynamiczne małe przedsiębiorstwa, które nie są w stanie pokonać przeszkód związanych z biurokracją. To dopiero początek: Komisja przedstawiła już wnioski dotyczące fundamentalnych zmian w ogólnych zasadach finansowania unijnych programów pomocowych. Jeśli zostaną one zaakceptowane przez Parlament i Radę, przedstawimy środki, które diametralnie uprosczą funkcjonowanie programu będącego następcą 7PR.”

• Trzy konkretne środki

Komisja przyjęła trzy konkretne środki dotyczące zarządzania dotacjami na badania w ramach bieżącego unijnego programu badawczego (7PR), które wchodzi w życie ze skutkiem natychmiastowym. Każdy z tych środków stanowi odpowiedź na kwestie, które wielokrotnie poruszali faktyczni i potencjalni uczestnicy 7PR:

- dopuszczenie większej swobody w sposobie kalkulowania kosztów personelu, tak aby podmioty, które otrzymały unijną dotację, mogły składać wniosek o zwrot kosztów wyliczając średni koszt zatrudnienia w oparciu o te same zasady księgowości, które stosują zazwyczaj. Nie będzie już konieczności równoległego prowadzenia osobnych ksiąg wyłącznie na potrzeby dopłat;
- właściciele MŚP, których wynagrodzenia nie są formalnie rejestrowane w systemie księgowym, będą mogli otrzymać zwrot kosztów – w formie płatności ryczałtowych – z tytułu ich wkładu w pracę nad projektami badawczymi;
- nowa grupa sterująca, w skład której wejdą wysocy urzędnicy ze wszystkich zaangażowanych departamentów i agencji Komisji, będzie zajmowała się likwidacją niespójności w stosowaniu zasad finansowania badań.

• Kolejne kroki

Komisja uważa uproszczenie za jedną z przewodnich zasad leżących u podstaw kolejnego unijnego programu badań i innowacji oraz będzie nieustannie dążyć do znaczącej poprawy w tym względzie. Do końca tego roku – po przeprowadzeniu wiosną otwartego procesu konsultacji – Komisja przedstawi wnioski ustawodawcze dotyczące kolejnego unijnego programu badań i innowacji.

- **Dodatkowe informacje**

W ramach bieżącego unijnego programu badań, jakim jest siódmy program ramowy, w okresie od 2007 r. spłynęło ponad 40 000 wniosków ze środowiska badawczego, a finansowanie przyznano niemal 8 000 projektów. Uczestnikami programu są niemalże wszystkie europejskie uczelnie wyższe a około 15 proc. uczestników do MŚP.

Aby uprościć procedury, już wcześniej podjęto szereg określonych kroków – zarówno przed jak i już po uruchomieniu 7PR.

W kwietniu 2010 r. Komisja przyjęła komunikat, w którym omówiono możliwości dodatkowego uproszczenia programu dotyczące obowiązujących ram prawnych oraz – w dalszej perspektywie – ewentualnych zmian w unijnych przepisach finansowych. Komunikat ten wywołał żywą dyskusję z udziałem instytucji unijnych oraz wielu innych zainteresowanych stron zajmujących się badaniami i innowacją. W tym kontekście należy również pamiętać, że we wniosku dotyczącym zmienionego unijnego rozporządzenia finansowego Komisja proponuje, aby pewne elementy uproszczenia obowiązywały jeszcze w ramach 7PR, na przykład: zniesienie oprocentowanych kont, oraz przewiduje środki, które stworzą podstawy dla jeszcze głębszego uproszczenia kolejnego programu ramowego. Przyjęcie tych środków leży obecnie w gestii Rady i Parlamentu Europejskiego.

Środki przyjęte w przedmiotowej decyzji Komisji są efektem powszechnego konsensusu osiągniętego w prowadzonej debacie. Są one także zgodne z zaleceniami grupy ekspertów ds. śródkresowej oceny 7PR.

Link do pełnego tekstu komunikatu w sprawie uproszczenia z kwietnia 2010 r.:

http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm?pg=documents.

Sprawozdanie grupy ekspertów ds. oceny śródkresowej:

http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/fp7_interim_evaluation_expert_group_report.pdf#view=fit&pagemode=none

6. EDUKACJA - Komisja uruchamia plan działania na rzecz ograniczenia zjawiska przedwczesnego kończenia nauki szkolnej

Ponad 6 mln młodych Europejczyków kończy naukę szkolną, uzyskawszy jedynie wykształcenie gimnazjalne lub nawet niższy poziom kwalifikacji. Osoby te mają poważne trudności w znalezieniu pracy, częściej są bezrobotne i zależne od pomocy socjalnej. Zjawisko przedwczesnego kończenia nauki utrudnia rozwój gospodarczy i społeczny oraz stanowi poważną przeszkodę na drodze do inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu, który jest celem Unii Europejskiej. Komisja przyjęła dziś plan działania, który ma pomóc państwom członkowskim w osiągnięciu wymiernego celu strategii „Europa 2020”, jakim jest zmniejszenie do 2020 r. średniego unijnego odsetka uczniów przedwcześnie kończących naukę do poziomu 10%. Odsetek ten wynosi obecnie 14,4%.

Przewodniczący Komisji Europejskiej **José Manuel Barroso** powiedział: „Europa nie może pozwolić, by tak wielu młodych ludzi, którzy mogliby wnieść wkład do społeczeństwa i gospodarki, pozostawało w tyle. Żeby wyjść z kryzysu, musimy wykorzystać możliwości wszystkich młodych Europejczyków.”

Europejska komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży **Androulla Vassiliou** dodała: „Zmniejszenie odsetka Europejczyków, którzy przedwcześnie kończą naukę, o 1 punkt procentowy zaowocowałoby prawie pół milionem dodatkowych wykwalifikowanych młodych pracowników rocznie. Większości państw udało się zmniejszyć liczbę młodych osób kończących naukę z niskimi kwalifikacjami, ale potrzebne są dalsze wysiłki.”

W nowej inicjatywie Komisji przedstawiono sytuację w całej Europie pod względem przedwczesnego kończenia nauki, głównych przyczyn tego zjawiska i jego negatywnego wpływu na rozwój gospodarczy i społeczny, oraz zaproponowano bardziej skuteczne środki zaradcze.

Towarzyszący inicjatywie wniosek w sprawie **zalecenia Rady** zawiera wytyczne dla państw członkowskich służące tworzeniu przez nie kompleksowej i opartej na danych polityki ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki.

• Sytuacja w Europie

Pod **unijnym średnim odsetkiem osób przedwcześnie kończących naukę wynoszącym obecnie 14,4%** kryją się znaczne różnice między poszczególnymi państwami:

- osiem państw osiągnęło już cel w wysokości 10%: Austria, Czechy, Finlandia, Litwa, Luksemburg, **Polska**, Słowacja i Słowenia;
- w trzech państwach odsetek ten wynosi więcej niż 30%: na Malcie, w Portugalii i Hiszpanii;
- w porównaniu z 2000 r. w niemal wszystkich państwach udało się ten odsetek zmniejszyć;

- w niektórych państwach, w których pozostaje on wysoki, udało się go mimo wszystko znacznie zmniejszyć: w Rumunii, na Malcie, we Włoszech, na Cyprze i w Portugalii;
- również państwom, w których już na początku bieżącego dziesięciolecia odsetek ten był niski, takim jak Holandia, Litwa, Luksemburg i Polska, udało się osiągnąć postępy.

Mimo występowania pewnych podobieństw państwa członkowskie znajdują się w różnej sytuacji pod względem najbardziej dotkniętych grup, najwyższego poziomu wykształcenia osiąganego przez osoby przedwcześnie kończące naukę oraz ich statusu na rynku pracy.

• **Jak przeciwdziałać zjawisku przedwczesnego kończenia nauki?**

Przedwczesne kończenie nauki jest zjawiskiem złożonym, którego nie sposób ograniczyć wyłącznie dzięki polityce edukacji. Skuteczne strategie w tej dziedzinie muszą być powiązane z polityką edukacji i w zakresie młodzieży oraz polityką społeczną. Należy je dostosować do warunków lokalnych, regionalnych i krajowych. Strategie te powinny obejmować zapobieganie, interwencję i środki kompensacji:

- **zapobieganie** przedwczesnemu kończeniu nauki należy rozpocząć jak najwcześniej przez wspieranie dzieci w nauce i niedopuszczanie do sytuacji, które mogą doprowadzić je do przerwania nauki, takich jak nieudzielenie promocji do następnej klasy czy pozostawienie dzieci obcojęzycznych samym sobie;
- dzięki szybkiej i skutecznej **interwencji** trzeba stawić czoła pojawiającym się problemom, takim jak wagary lub słabe wyniki w nauce;
- **środki kompensacji** polegają na dawaniu „drugiej szansy” na uzyskanie wykształcenia, w tym na organizowaniu dodatkowych zajęć w szkole i umożliwianiu młodym osobom dorosłym ponownego podjęcia nauki.

Pomocą w zmniejszaniu zakresu omawianego zjawiska może być ściślejsza współpraca między państwami UE, wymiana dobrych praktyk i bardziej ukierunkowane korzystanie z finansowania unijnego.

• **Następne kroki**

Propozycje Komisji zostaną przedyskutowane przez ministrów edukacji podczas posiedzenia Rady ds. Edukacji w dniach 2-4 maja w Brukseli. Państwa członkowskie powinny następnie przyjąć do końca 2012 r. własne kompleksowe strategie w oparciu o przedstawione ramy oraz realizować je przez krajowe programy reform.

Komisja natomiast przeznaczy odpowiednie fundusze w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” i ramowego programu na rzecz badań w celu opracowania nowatorskich sposobów

przeciwdziałania temu zjawisku oraz za pośrednictwem Europejskiego Funduszu Społecznego na rzecz finansowania krajowych i regionalnych działań służących ograniczeniu jego zakresu.

- **Dodatkowe informacje:**

Komisja Europejska: komunikat [COM(2011)18] pt. „Przeciwdziałanie zjawisku przedwczesnego kończenia nauki: kluczowy wkład w realizację strategii „Europa 2020” z dnia 31 stycznia 2011 r.

http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlycom_en.pdf

Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie polityki na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki, [COM(2011)19] z dnia 31 stycznia 2011 r.

http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlyrec_en.pdf

Dokument roboczy służb Komisji pt.: „Ograniczanie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki” (*Reducing early school leaving*), [SEC(2011)96] z dnia 31 stycznia 2011 r.

http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlywp_en.pdf

7. SPORT - Komisja wzmacnia europejski wymiar sportu

Komisja Europejska przyjęła w dniu 18 stycznia br. nowe propozycje mające na celu wzmocnienie społecznego, gospodarczego i organizacyjnego wymiaru sportu. Korzyści z nowych planów, które wynikają z nowej roli UE określonej Traktatem z Lizbony jako wspieranie i koordynowanie polityki państw członkowskich w dziedzinie sportu, odniosą sportowcy, organizacje sportowe oraz obywatele. Działania przewidziano w obszarach, w których nie da się w wystarczającym stopniu sprostać wyzwaniom na szczeblu krajowym. Propozycje Komisji są następstwem konsultacji z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami działającymi w dziedzinie sportu; uwzględniają też doświadczenia zyskane przy wdrażaniu opublikowanej w 2007 r. białej księgi na temat sportu. W latach 2009–2010 Komisja udostępniła środki w wysokości 6 milionów euro na wsparcie około 40 projektów mających na celu wspieranie zdrowia, włączenia społecznego, wolontariatu, dostępu dla osób niepełnosprawnych, równości płci oraz walki z dopingiem. Dwanaście nowych projektów zostanie uruchomionych w 2011 roku (zob. załącznik). Ocena tych projektów zostanie przeprowadzona w ramach oceny skutków, aby rozważyć sposób kontynuacji takich dotacji.

Androulla Vassiliou, komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności i młodzieży, powiedziała: „Sport jest ważny dla gospodarki Europy i stanowi kluczowy element jej modelu społecznego. Przyjęte dziś środki podkreślają wkład sportu w naszą gospodarkę oraz społeczeństwo i pomogą usprawnić sposób zarządzania sportem”.

Propozycje Komisji, przedstawione w dokumencie zatytułowanym „Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu”, obejmują trzy główne obszary: społeczną rolę sportu, wymiar gospodarczy sportu oraz organizację sportu. Każdy rozdział zawiera propozycje działań Komisji i państw członkowskich.

Komunikat Komisji Europejskiej:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0012:FIN:PL:PDF>

Ocena skutków:

http://ec.europa.eu/sport/communication/doc/iasum_pl.pdf

W odniesieniu do społecznej roli sportu dokument ten zawiera następujące propozycje:

- rozważenie przystąpienia UE do Konwencji antydopingowej Rady Europy;
- opracowanie europejskich wytycznych dotyczących równoległego szkolenia sportowego i kształcenia ogólnego;
- opracowanie i wdrażanie uzgodnień dotyczących ochrony i wymogów bezpieczeństwa podczas międzynarodowych imprez sportowych;
- osiąganie dalszych postępów na drodze do krajowych wytycznych w oparciu o [Wytyczne UE dotyczące aktywności fizycznej](#);
- opracowanie standardów w zakresie dostępności organizacji, działań, wydarzeń oraz obiektów sportowych poprzez [europejską strategię w sprawie niepełnosprawności](#);
- ułatwianie dostępu kobiet do stanowisk kierowniczych w sporcie.

W odniesieniu do gospodarczego wymiaru sportu Komisja wzywa:

- stowarzyszenia sportowe do ustanowienia mechanizmów łącznej sprzedaży praw medialnych, tak by zapewnić odpowiednią redystrybucję dochodów;
- do skoncentrowania się na związanych ze sportem prawach własności intelektualnej;
- wymiany dobrych praktyk w celu przejrzystego i stałego finansowania sportu;
- monitorowania stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w obszarze sportu;
- dokładnego zbadania związanych ze sportem aspektów funduszy strukturalnych.
- dążenia do opracowania porównywalnych danych na temat sportu dla wszystkich państw członkowskich;

W odniesieniu do organizacji sportu dokument ten zawiera następujące propozycje:

- wspieranie dobrego zarządzania w sporcie przy jednoczesnym uwzględnieniu jego szczególnego charakteru;
- zainicjowanie badania dotyczącego zasad transferów i opracowanie wytycznych na tej podstawie;
- wydanie wytycznych na temat godzenia przepisów UE dotyczących swobodnego przepływu obywateli z organizacją zawodów w poszczególnych dyscyplinach sportu na szczeblu krajowym;
- rozważenie dalszych działań w odniesieniu do działalności agentów sportowych;

- wspieranie partnerów społecznych i organizacji sportowych w nawiązywaniu dialogu społecznego na szczeblu UE w sektorze sportu i aktywnego wypoczynku.

- **Dalsze działania**

Dokument zostanie przesłany do Rady i do Parlamentu Europejskiego do dyskusji i do działań następczych w państwach członkowskich.

- **Traktat z Lizbony a sport**

Artykułem 165 Traktatu z Lizbony o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przyznano UE kompetencje w zakresie wspierania, koordynowania oraz uzupełniania inicjatyw państw członkowskich w dziedzinie sportu. Komisja pragnie wspierać europejski wymiar sportu w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, organizacjami sportowymi, społeczeństwem obywatelskim oraz obywatelami.

- **Więcej informacji:**

Strona internetowa dotycząca sportu: http://ec.europa.eu/sport/index_en.htm

8. OCHRONA ZDROWIA - Oświadczenie Johna Dallego, komisarza ds. zdrowia i polityki konsumenckiej, dotyczące unijnej dyrektywy w sprawie praw pacjenta w trans granicznej opiece zdrowotnej

Parlament Europejski zagłosował w dniu 19 stycznia 2011 r. za przyjęciem unijnej dyrektywy w sprawie praw pacjenta w transgranicznej opiece zdrowotnej.

Komisarz **John Dalli** oświadczył: „Głosowanie stanowi ważny krok naprzód w dziedzinie praw pacjenta w Europie. Gratuluję i dziękuję Parlamentowi Europejskiemu, w szczególności pełniącej rolę sprawozdawcy Pani Françoise Grossetête, za zaangażowanie w sprawę rozszerzenia praw pacjenta i ułatwienia obywatelom europejskim korzystania z opieki zdrowotnej w innych państwach członkowskich.

W dyrektywie doprecyzowano prawa obywateli do wysokiej jakości, bezpiecznych świadczeń zdrowotnych na terenie całej UE oraz do zwrotu kosztów takiego leczenia.

Europejczycy wolą korzystać z opieki zdrowotnej blisko domu, nikt nie chce wyjeżdżać daleko, kiedy jest chory. Czasem jednak wyjazd za granicę jest konieczny, ponieważ w kraju brakuje niezbędnej specjalistycznej wiedzy bądź dane świadczenie zdrowotne nie jest dostępne. Może się też zdarzyć, że najbliższy szpital znajduje się tuż za granicą.

Dyrektywa pomoże pacjentom, którzy potrzebują wysokospecjalistycznych świadczeń, na przykład rozpoznania lub leczenia rzadkiej choroby. Spowoduje też ściślejszą współpracę między państwami członkowskimi, na przykład w zakresie wzajemnego uznawania recept. Specjaliści w dziedzinie ochrony zdrowia z całej Europy będą mogli wymieniać się najlepszymi praktykami oraz korzystać z innowacji w zakresie oceny technologii medycznych i e-zdrowia. Gorąco zachęcam państwa członkowskie do szybkiego wdrożenia tej dyrektywy”.

9. OCHRONA ZDROWIA - Pytania i odpowiedzi: Prawa Pacjenta w Transgranicznej Opiece Zdrowotnej

Nowo przyjęte unijne przepisy doprecyzowują prawa pacjentów do wysokiej jakości bezpiecznych świadczeń zdrowotnych w całej UE oraz do zwrotu kosztów takiego leczenia. Pacjenci, którzy korzystają z opieki zdrowotnej w innym państwie UE, będą traktowani tak samo, jak obywatele tego kraju. Nowe prawo będzie dla unijnych pacjentów korzystne pod wieloma względami. Ułatwi ono krajowym organom odpowiedzialnym za ochronę zdrowia ściślejszą współpracę i wymianę informacji na temat standardów jakości i bezpieczeństwa w opiece zdrowotnej. Pomoże też pacjentom wymagającym wysokospecjalistycznych świadczeń, na przykład rozpoznania lub leczenia rzadkiej choroby. Nowe przepisy wspierają również rozwój europejskich sieci referencyjnych łączących, na zasadzie dobrowolności, specjalistyczne ośrodki, które cieszą się już uznaniem w Europie. Eksperti w dziedzinie ochrony zdrowia z całej Europy będą mogli wymieniać się najlepszymi praktykami w dziedzinie opieki zdrowotnej oraz określać najwyższe standardy jakości.

• Jaka jest skala tego zjawiska?

Pacjenci wolą korzystać z opieki zdrowotnej u siebie w kraju. Z tego względu transgraniczna opieka zdrowotna stanowi **zaledwie około 1% publicznych wydatków na ochronę zdrowia**, obecnie około 10 mld EUR. Te szacunki uwzględniają także transgraniczną opiekę zdrowotną w przypadkach nieplanowanych przez pacjentów (jak opieka w nagłych wypadkach). To oznacza, że mniej niż 1% wydatków i wyjazdów pacjentów wiąże się z **planowaną** transgraniczną opieką zdrowotną, taką jak operacje stawu biodrowego lub kolana bądź zabiegi usunięcia zaćmy.

• Co się stanie z wcześniejszymi przepisami w tej dziedzinie (rozporządzenia dotyczące zabezpieczenia społecznego)?

Obywatele wymagający opieki (w tym opieki w nagłych wypadkach) podczas pobytu czasowego za granicą nadal będą korzystać z istniejącego systemu opartego na tych rozporządzeniach i będzie im udzielana pomoc, jakiej potrzebują.

W przypadku planowanej opieki pacjenci już teraz mogą się ubiegać o wydanie uprzedniej zgody. Taka zgoda musi zostać wydana w przypadku, gdy pacjent nie może otrzymać danego świadczenia w kraju w uzasadnionym medycznie terminie.

- **Dlaczego zatem potrzebne są nowe przepisy?**

Nowa dyrektywa nie wpłynie na korzyści, jakie zapewniają obywatelom obowiązujące rozporządzenia dotyczące zabezpieczenia społecznego. Choć istniejące przepisy – które koncentrują się na porozumieniach w sprawie zabezpieczenia społecznego, a nie na prawach pacjenta – obowiązują od 1971 r., dalszego wyjaśnienia wymagały prawa obywateli UE do korzystania z opieki zdrowotnej w innym państwie członkowskim.

W przypadku opieki szpitalnej jednym z najważniejszych osiągnięć nowej dyrektywy jest umożliwienie pacjentom wyboru świadczeniodawcy.

W przypadku opieki pozaszpitalnej pacjenci będą mogli korzystać ze świadczeń za granicą bez uprzedniej zgody i załatwiania formalności, a po powrocie do domu będą mogli wystąpić o zwrot kosztów leczenia. Dyrektywa obejmuje nie tylko świadczeniodawców publicznych, ale także prywatnych.

Pacjenci będą mieli dostęp do informacji na temat jakości i bezpieczeństwa świadczeń, jakie zostaną im udzielone, zarówno w ramach szpitalnej, jak i pozaszpitalnej opieki zdrowotnej.

Za pomocą tej dyrektywy starano się też rozwiązać inne praktyczne kwestie: gdzie można znaleźć informacje na temat standardów jakości stosowanych przez dany szpital? Jaki zwrot kosztów należy się pacjentom? Trybunał Sprawiedliwości potwierdził¹, że prawo do korzystania z transgranicznej opieki zdrowotnej jest już zapisane w Traktacie. W nowo przyjętej dyrektywie przełożono to jednak w jasny sposób na unijne przepisy i zapewniono jednolite i spójne ramy prawne dla wszystkich obywateli Europy.

- **Czy potrzebna jest uprzednia zgoda organu krajowego, aby wyjechać na leczenie za granicę?**

Organy krajowe mogą wprowadzić system „uprzedniej zgody” w trzech przypadkach:

- 1) świadczeń wymagających pozostania w szpitalu na co najmniej jedną noc;
- 2) wysokospecjalistycznych i kosztownych świadczeń;
- 3) w określonych poważnych przypadkach związanych z jakością lub bezpieczeństwem opieki zapewnianej za granicą. W tych trzech przypadkach pacjenci mogą być zobowiązani do ubiegania się o uprzednią zgodę krajowego organu odpowiedzialnego za refundację świadczeń zdrowotnych.

¹ Kohll i Decker (1998); Ferlini (2000); Geraets-Smits i Peerbooms (2001); Vanbraekel (2001); Inizan (2003); Müller Fauré i Van Riet (2003); Leichtle (2004); Watts (2006); Stamatelaki (2007); Elchinov (2010).

- **Czy taka zgoda może nie zostać wydana?**

Krajowe organy ochrony zdrowia mogą odmówić zgody, jeżeli dane świadczenie lub świadczeniodawca mogą stanowić zagrożenie dla pacjenta. Ponadto zgoda może nie zostać wydana w sytuacji, gdy odpowiednia opieka zdrowotna może zostać zapewniona we właściwym terminie w kraju. Państwa członkowskie będą jednak musiały wyjaśnić, dlaczego taka decyzja jest konieczna.

- **Co zrobić, jeśli organ odmówił wydania zgody?**

Pacjenci mają prawo odwołać się od każdej decyzji administracyjnej w zakresie transgranicznej opieki zdrowotnej dotyczącej ich indywidualnego przypadku.

- **Jaki przysługuje pacjentowi zwrot kosztów leczenia za granicą?**

Pacjenci otrzymają refundację w takiej samej kwocie, jaką otrzymaliby za ten sam rodzaj świadczenia w swoim kraju. Państwa członkowskie, w których opieka zdrowotna jest bezpłatna, będą musiały poinformować pacjentów o stosowanych stawkach refundacji.

- **Czy pacjent może skorzystać z opieki zdrowotnej za granicą, jeśli dane świadczenie nie jest dostępne w moim kraju?**

Tak, jeśli świadczenie nie jest dostępne w danym państwie członkowskim, krajowy organ ochrony zdrowia nie może odmówić wydania zgody na leczenie pacjenta w innym państwie UE. Pacjenci otrzymają jednak zwrot kosztów takiego świadczenia pod warunkiem, że **jest ono zgodne z krajowym „koszykiem świadczeń zdrowotnych”**.

Na ogół koszyk świadczeń refundowanych ze środków publicznych definiowany jest raczej ogólnie, jeśli jednak istnieją bardziej dokładne wykazy (na przykład szczegółowe kody fakturowania świadczeń), należy ich użyć do celów transgranicznego zwrotu kosztów.

- **Czy pacjent musi z góry zapłacić za świadczenie za granicą?**

Tak, z reguły pacjent płaci z góry, a następnie otrzymuje zwrot kosztów od organu krajowego w możliwie najkrótszym terminie. Przepisy przewidują także możliwość, w której państwa członkowskie potwierdzają z góry kwotę zwrotu na piśmie, na podstawie szacunków przedstawionych przez pacjenta.

- **Gdzie można znaleźć więcej informacji na temat praw do opieki zdrowotnej za granicą?**

Nowe przepisy przewidują **stworzenie w każdym państwie członkowskim punktów kontaktowych służących informacją na temat praw pacjenta** do opieki zdrowotnej w całej Europie. Te ośrodki będą się wymieniały informacjami między sobą, dzięki czemu będą w stanie zaoferować pacjentom praktyczne informacje dotyczące warunków i poziomu zwrotu kosztów, możliwych świadczeń, świadczeniodawców, procedur dochodzenia roszczeń itp. W rezultacie pacjenci będą więcej wiedzieć na temat jakości i bezpieczeństwa opieki zdrowotnej za granicą, co pozwoli im podejmować bardziej świadome decyzje w zakresie transgranicznej opieki zdrowotnej.

- **Czy można przesłać swoją dokumentację medyczną do państwa członkowskiego, w którym pacjent będzie się leczyć?**

Państwo pochodzenia zapewni świadczeniodawcy z kraju, w którym będzie świadczona opieka zdrowotna, dostęp do pisemnej lub elektronicznej dokumentacji medycznej pacjenta, zgodnie z przepisami dyrektyw o ochronie danych. Ścisła współpraca państw członkowskich w dziedzinie e-zdrowia zagwarantuje, że dane te będą w pełni czytelne i zrozumiałe. Innymi słowy, systemy informatyczne w ochronie zdrowia będą w stanie się ze sobą „porozumieć”. Taka sytuacja może być niezwykle korzystna nie tylko ze względu na bezpieczeństwo pacjentów, ale także trwałość systemów opieki zdrowotnej.

- **Co zrobić, jeśli podczas leczenia za granicą coś się nie powiedzie?**

Nowe przepisy określają odpowiedzialność zarówno państwa, w którym świadczona jest opieka zdrowotna, jak i państwa ubezpieczenia w przypadkach skarg i odszkodowań. Krajowe punkty kontaktowe udzielą pacjentom niezbędnych informacji w tym zakresie.

- **Jaką można mieć pewność, że leczenie podjęte za granicą będzie odpowiednio kontynuowane po powrocie do kraju?**

Nowe prawo przewiduje różne środki zapewnienia kontynuacji opieki. Państwo, w którym świadczona jest opieka zdrowotna, zapewni pacjentom dostęp do pisemnej i elektronicznej dokumentacji medycznej dotyczącej danego świadczenia. Państwo pochodzenia natomiast zagwarantuje taką samą jakość dalszej obserwacji pacjenta bez względu na to, gdzie w UE przeprowadzono wcześniejsze leczenie.

- **Czy recepty pacjenta będą uznawane w innym państwie członkowskim UE?**

Recepta wydana w innym państwie UE będzie uznawana w kraju pochodzenia pacjenta i na odwrót. Dzięki temu leczenie podjęte w innym państwie UE będzie odpowiednio kontynuowane po powrocie pacjenta do domu. Pacjent ma prawo otrzymać przepisany lek pod warunkiem, że jest on dopuszczony do sprzedaży i dostępny w kraju, gdzie zamierza go wykupić.

W zasadzie recepty już powinny być uznawane w całej UE, w praktyce jednak bywa inaczej. Nowa dyrektywa wyposaży farmaceutów w niezbędne narzędzia do odczytywania transgranicznych recept (aby skuteczniej identyfikować przepisany lek oraz lekarzy i pacjentów).

- **Jakie korzyści wiążą się z siecią oceny technologii medycznych?**

Sieć krajowych organów lub instytucji odpowiedzialnych za ocenę technologii medycznych doprowadzi do powstania stałej unijnej struktury współpracy w tej dziedzinie. Ocena technologii medycznych niesie ze sobą wymierną wartość dodaną, jaką jest pomoc decydentom w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących inwestycji i wydatków w dziedzinie ochrony zdrowia. Unijna współpraca w zakresie oceny technologii medycznych ma na celu dostarczanie obiektywnych i wiarygodnych informacji na temat efektywności technologii medycznych. Jest to konkretne działanie, które dodatkowo wspiera organy odpowiedzialne za ochronę zdrowia w podejmowaniu świadomych decyzji.

- **Co pozostaje do zrobienia?**

W każdym państwie członkowskim stworzony zostanie **przynajmniej jeden krajowy punkt kontaktowy**, który będzie dostarczał pacjentom wszystkie istotne informacje. Państwa członkowskie dopilnują także, aby ich ośrodki referencyjne uczestniczyły w europejskiej sieci referencyjnej.

Państwa członkowskie muszą też wdrożyć odpowiednie procedury administracyjne w zakresie korzystania z transgranicznej opieki zdrowotnej oraz zwrotu kosztów, w tym procedury rozpatrywania skarg oraz mechanizmy wyliczania kosztów.

Komisja z kolei stworzy sieci wspierające unijną współpracę w dziedzinie oceny technologii medycznych oraz e-zdrowia. Będzie też pomagać w procesie wzajemnego uznawania transgranicznych recept.

- **Kiedy wejdą w życie omawiane przepisy?**

Rządy państw członkowskich mają 30 miesięcy na włączenie tych przepisów do prawa krajowego.

- **Więcej na ten temat:**

http://ec.europa.eu/health/cross_border_care/policy/index_pl.htm

10. SPRAWIEDLIWOŚĆ - UE ratyfikuje Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych

W drodze formalnej ratyfikacji w dniu 5 stycznia 2011 r. Unia Europejska stała się stroną pierwszego w historii traktatu dotyczącego praw człowieka, a mianowicie Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych. Konwencja ma stworzyć warunki do tego, aby osoby niepełnosprawne korzystały z przysługujących im praw na równi ze wszystkimi innymi obywatelami. Jest to pierwszy kompleksowy traktat w dziedzinie praw człowieka, który został ratyfikowany przez Unię Europejską jako całość. Został on także podpisany przez wszystkie 27 państw członkowskich oraz ratyfikowany przez 16 z nich (zob. załącznik). UE stała się 97. stroną tego traktatu. Konwencja ustanawia normy minimalne dotyczące ochrony i zabezpieczenia wszelkich praw obywatelskich, politycznych, socjalnych i ekonomicznych przysługujących osobom niepełnosprawnym. Odzwierciedla ona szersze, określone w strategii Komisji Europejskiej w zakresie niepełnosprawności zobowiązanie UE do zbudowania do 2020 r. Europy bez barier dla około 80 milionów osób niepełnosprawnych żyjących w UE.

„To dobra wiadomość na początek roku oraz kamień milowy w historii praw człowieka, jako że po raz pierwszy UE stała się stroną międzynarodowego traktatu dotyczącego praw człowieka. Chciałabym podziękować prezydencji belgijskiej za doskonałą współpracę, która umożliwiła szybkie i udane zamknięcie procesu ratyfikacji,” powiedziała wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej **Viviane Reding**, komisarz UE ds. sprawiedliwości. „Konwencja ONZ promuje i chroni prawa człowieka oraz podstawowe swobody osób niepełnosprawnych. W listopadzie ubiegłego roku Komisja przedstawiła strategię UE w zakresie niepełnosprawności na następne dziesięciolecie, obejmującą konkretne środki oraz szczegółowy harmonogram wdrożenia konwencji ONZ. Wzywam państwa członkowskie, które nie ratyfikowały jeszcze konwencji, do szybkiej ratyfikacji tego aktu. Naszą wspólną odpowiedzialnością jest zapewnienie, aby osoby niepełnosprawne nie musiały pokonywać dodatkowych barier w życiu codziennym.”

UE podpisała Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych w dniu otwarcia do podpisu, tj. 30 marca 2007 r. Konwencja została dotychczas podpisana przez wszystkie 27 państw członkowskich oraz przez dalszych 120 państw na świecie. W wyniku zakończenia procedury ratyfikacji UE jako całość jest pierwszą organizacją międzynarodową, która stała się formalną stroną konwencji (podobnie jak 16 państw członkowskich UE).

Konwencja zobowiązuje strony do stworzenia warunków do tego, aby osoby niepełnosprawne mogły w pełni korzystać z przysługujących im praw, na równi ze wszystkimi innymi obywatelami.

Dla UE oznacza to, że musi ona, w granicach swoich obowiązków, zapewnić zgodność całego prawodawstwa, wszelkich strategii i programów na szczeblu UE z postanowieniami

konwencji dotyczącymi praw osób niepełnosprawnych. Państwa, które ratyfikowały konwencję, takie jak na przykład państwa członkowskie UE, powinny podjąć działania w następujących obszarach: dostęp do edukacji, zatrudnienie, transport, infrastruktura i budynki udostępniane ludności, przyznawanie prawa głosu, poprawa uczestnictwa w życiu politycznym oraz zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnej zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych.

Strony, które ratyfikowały konwencję, muszą okresowo powiadamiać Komitet ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych o środkach podjętych w celu wdrożenia konwencji. Składający się z niezależnych ekspertów Komitet wskazuje na wszelkie niedociągnięcia we wdrażaniu konwencji oraz wydaje odpowiednie zalecenia.

Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020 koncentruje się na wzmocnieniu pozycji osób niepełnosprawnych, by mogły one korzystać z przysługujących im praw na równi z innymi, oraz na usunięciu barier utrudniających im życie codzienne. Strategia ma także wspierać praktyczne wdrożenie postanowień konwencji na szczeblu unijnym i krajowym. Stanowi ona uzupełnienie i wsparcie działań prowadzonych przez państwa członkowskie, na których spoczywa główna odpowiedzialność za polityki w zakresie niepełnosprawności.

Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0636:FIN:PL:PDF>

• Kontekst

Jeden na sześciu mieszkańców Unii Europejskiej – czyli ok. 80 mln osób – posiada średni lub ciężki stopień niepełnosprawności. Ponad jedna trzecia osób w wieku przekraczającym 75 lat ma niepełnosprawność ograniczającą je w jakimś zakresie. Liczby te mają jeszcze wzrosnąć wraz ze stopniowym starzeniem się ludności UE. Większość z tych osób zbyt często nie ma możliwości pełnego uczestnictwa w społeczeństwie i gospodarce ze względu na bariery fizyczne lub inne, jak również dyskryminację.

• Dalsze informacje

- Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych:

<http://www.un.org/disabilities>

- Portal informacyjny Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości:

http://ec.europa.eu/justice/news/intro/news_intro_en.htm

- Strona internetowa wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej Viviane Reding, odpowiedzialnej za zagadnienia z zakresu sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa:

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/reding/index_en.htm

11. OCHRONA ŚRODOWISKA: - Dobra wiadomość dla łososi, wydr i lasów bukowych

Europejska fauna i flora jest obecnie chroniona lepiej niż kiedykolwiek w historii Unii Europejskiej. Obszar europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000 powiększono właśnie o prawie 27 tys. kilometrów kwadratowych. Między innymi dodano obszary morskie obejmujące ponad 17 500 kilometrów kwadratowych, co zwiększy ochronę wielu zagrożonych gatunków morskich. Sieć Natura 2000 obejmuje teraz prawie 18 proc. obszarów lądowych UE i ponad 130 tys. km² obszarów morskich. To najnowsze rozszerzenie sieci zawdzięczamy przede wszystkim Czechom, Danii, Francji, Hiszpanii i Polsce. Sieć Natura 2000 stanowi zasadniczy element walki o zachowanie różnorodności biologicznej i zabezpieczenie funkcji ekosystemów w Europie.

„Chroniąc przyrodę, chronimy samych siebie” – powiedział **Janez Potočnik**, unijny komisarz ds. środowiska. „Sieć Natura 2000 można przyrównać do polisy ubezpieczeniowej na życie, która zachowuje odporność przyrody i zapewnia zrównoważenie w naszych stosunkach ze światem przyrody, od którego jesteśmy zależni. Szczególnie cieszy mnie zwiększenie ochrony, z której skorzysta 17 500 km² naszych mórz.”

• Czym jest Natura 2000?

Natura 2000 to rozbudowana sieć obszarów ochrony przyrody, która powstała, aby zagwarantować przetrwanie najcenniejszych i zagrożonych gatunków i siedlisk w Europie. Sieć obejmuje około 26 tys. obszarów. Najnowsze jej rozszerzenie wzbogaciło ją o 739 nowych obszarów o powierzchni równej prawie 27 tys. kilometrów kwadratowych. Ponad połowa to obszary morskie (ponad 17 500 km²), głównie we Francji, w Danii i w Hiszpanii.

Nowe obszary morskie w regionie Atlantyku obejmują ujście Loary o powierzchni 680 km², w którym występują cenne rafy koralowe zimnych wód oraz piaszczyste wybrzeża. Obszar ten stanowi obszar dojrzewania młodych ryb oraz ważny obszar odpoczynku dla gatunków daleko migrujących, np. łososia atlantyckiego *Salmo salar* oraz alozy *Alosa alosa*. Również Dania dodała do sieci Natura 2000 duże obszary morskie, w tym Sydlige Nordsø, gdzie chroni się morświna *Phocoena phocoena*. Wkład Hiszpanii w sieć morską stanowi El Cachucho – rozległe wybrzeże i góra podwodna na Morzu Kantabryjskim przy północnym wybrzeżu Hiszpanii. Występuje tam wyjątkowa różnorodność życia morskiego, w tym szereg odkrytych niedawno ogromnych gąbek.

Powiększenie sieci zwiększy również ochronę wielu cennych siedlisk lądowych, począwszy od górskich lasów bukowych i bogatych w gatunki kwiatów łąk w Czechach, a skończywszy na wielkich jeziorach i mokradłach w Polsce. Te siedliska stanowią ważne schronienie dla wielu z

najrzadszych i najbardziej zagrożonych gatunków w Europie, np. wydry *Lutra lutra*, żółwia błotnego *Emys orbicularis* oraz bardzo rzadkiego modraszka teleius *Maculinea teleius*.

Założeniem sieci Natura 2000 jest zapewnienie zgodności działań człowieka z potrzebami środowiska naturalnego. Na obszarach należących do sieci nadal można prowadzić taką działalność jak rolnictwo, turystyka, leśnictwo i rekreacja, jeżeli ma ona zrównoważony charakter i jest w harmonii ze środowiskiem naturalnym.

Państwa członkowskie wybierają swoje obszary sieci Natura 2000 w porozumieniu z Komisją, która następnie uznaje je oficjalnie za „tereny mające znaczenie dla Wspólnoty”, tak jak stało się to w dniu dzisiejszym. Procedura ta potwierdza formalny status obszarów oraz jest podstawą zobowiązania do ich ochrony. Państwa członkowskie mają od tego momentu sześć lat na wprowadzenie koniecznych środków zarządzania.

Nowe obszary chronione są bardzo zróżnicowane: obejmują zarówno bogate w kwiaty łąki, systemy jaskiń a nawet laguny. Dziewięć wyodrębnionych biogeograficznych regionów sieci odzwierciedla bogactwo UE pod względem bioróżnorodności.

- **Dlaczego sieć Natura 2000 jest tak ważna?**

Różnorodność biologiczna – rozumiana jako ograniczony zasób, jakim jest różnorodność form życia na ziemi – jest w niebezpieczeństwie. W wyniku działalności człowieka gatunki giną na niespotykaną dotychczas skalę, co przynosi nieodwracalne skutki. Unia Europejska walczy z tym zjawiskiem i niedawno wyznaczyła nowy cel, który polega na powstrzymaniu procesu utraty różnorodności biologicznej w Europie do 2020 r., ochronie funkcji ekosystemów np. zapylania (oraz przywróceniu funkcji, które uległy pogorszeniu), a także na zwiększeniu wkładu UE w odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej na świecie. Sieć Natura 2000 stanowi jedno z najważniejszych instrumentów w tym kontekście.

- **Jakie inne nowe obszary włączono do sieci Natura 2000?**

Najnowsze rozszerzenie sieci dotyczy piętnastu państw członkowskich i powiększa liczbę „terenów mających znaczenie dla Wspólnoty” o 739 obszarów. Obejmuje to sześć regionów biogeograficznych – alpejski, atlantycki, borealny, kontynentalny, śródziemnomorski i panoński. Nowe obszary obejmują 459 nowych terenów w Polsce o powierzchni ogółem 8 900 km², w tym szereg ważnych jezior i dorzeczy wraz z równinami zalewowymi i lasami naturalnymi. Czechy dodały do sieci 229 obszarów, które zawierają ważne lasy bukowe i łąki z dzikimi kwiatami, stanowiące siedliska dla wielu gatunków fauny i flory.

Uwaga: poza nowymi obszarami zaktualizowane wykazy zawierają również drobne zmiany w istniejących obszarach, np. dostosowania powierzchni obszarów. Nie zmienia to ogólnej liczby obszarów, ale zmienia całkowitą powierzchnię obszaru objętego siecią.

- **Szczegółowe informacje na temat pełnych zaktualizowanych wykazów znajdują się na stronie internetowej:**

http://circa.europa.eu/Public/irc/env/natura_2000/library?l=/candidate_importance/biogeographical&vm=detailed&sb=Title

Więcej informacji:

http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

12. AGENDA CYFROWA - Badanie ujawnia zalety i wady programów służących kontroli rodzicielskiej

Opublikowane w dniu 13 stycznia br. przez Komisję Europejską wyniki badania wskazują, że 84 proc. testowanych programów pozwala rodzicom na zablokowanie dostępu do niektórych stron internetowych. Programy te są jednak mniej skuteczne w filtrowaniu tzw. treści Web 2.0, takich jak portale społecznościowe lub blogi. Tylko kilka produktów dostępnych na rynku jest w stanie filtrować treści dostępne z telefonów komórkowych lub konsol do gier – zaś co czwarte dziecko w Europie właśnie w ten sposób korzysta z internetu. Jednocześnie z ankiety EUKidsOnline (dzieci UE online), również finansowanej w ramach unijnego programu „Bezpieczny Internet” wynika, że tylko jedna czwarta rodziców korzysta z programów kontroli rodzicielskiej w celu monitorowania, śledzenia lub filtrowania aktywności dzieci w internecie. Publikacja tych badań służy uświadomieniu społeczeństwa o znaczeniu ochrony dzieci przed pewnymi treściami w internecie. Ma także na celu wskazanie rodzicom, które programy kontroli rodzicielskiej są najbardziej skuteczne. W ramach europejskiej agendy cyfrowej Komisja pragnie pomóc rodzicom i ich dzieciom poczuć się w sieci bezpiecznie.

Unijny program „Bezpieczny Internet”:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/policy/programme/index_en.htm

W opublikowanym badaniu przeanalizowano 26 narzędzi służących kontroli rodzicielskiej dla komputerów osobistych, 3 dla konsol do gier i 2 dla telefonów komórkowych. Ustalono, że obecnie dostępne programy są skuteczne w filtrowaniu treści przeznaczonych dla osób dorosłych, ale prawdopodobieństwo, że strony zawierające materiały nieodpowiednie dla dzieci, a w szczególności zachęcające do samookaleczania (strony promujące anoreksję, samobójstwo lub samookaleczanie) mogą przedostać się przez filtr, nadal wynosi co najmniej 20 proc. Jednocześnie blokowane są inne strony zawierające treści skierowane do dzieci. Tylko kilka narzędzi jest w stanie filtrować treści Web 2.0 (takie jak portale społecznościowe, fora i blogi), blokować komunikatory lub protokoły czatów, czy też filtrować listy kontaktów.

Jeśli chodzi o kontrolę rodzicielską w przypadku smartfonów i konsol do gier, nie wszystkie produkty dostępne na rynku mają możliwość filtrowania treści internetowych, chociaż 31 proc. dzieci w Europie korzysta z internetu poprzez telefony komórkowe, a 21 proc. poprzez konsole. Narzędzia kontroli rodzicielskiej są najczęściej dostępne w języku angielskim. Wybór dla innych języków jest ograniczony.

- **Tylko jedna czwarta rodziców korzysta z narzędzi kontroli rodzicielskiej**

Z opublikowanej ankiety EUKidsOnline wynika, że ok. jedna czwarta rodziców blokuje lub filtruje strony internetowe (28 proc.) lub śledzi strony odwiedzane przez ich dzieci (24 proc.). Zachodzą jednak znaczne różnice między państwami członkowskimi. Przykładowo w Wielkiej Brytanii jest to 54 proc. rodziców, a w Rumunii 9 proc.

Jednocześnie 70 proc. ankietowanych rodziców stwierdziło, że rozmawia z dziećmi na temat ich aktywności w internecie. 58 proc. rodziców twierdzi, że pozostaje w pobliżu dzieci, gdy korzystają one z internetu. Ponad połowa rodziców podejmuje pozytywne kroki, np. sugerując właściwe zachowanie wobec innych osób online (56 proc.) lub rozmawiając o tym, co może niepokoić dzieci (52 proc.).

W ramach unijnego programu „Bezpieczny Internet” Komisja będzie w dalszym ciągu finansować przegląd programów kontroli rodzicielskiej, prowadzony co sześć miesięcy do końca 2012 r. oraz monitorować postępy. Pod adresem www.yprt.eu/sip dostępna jest baza danych, w której rodzice mogą znaleźć narzędzie najlepiej dostosowane do ich potrzeb.

Komisja wspiera również wzmocnienie roli dzieci i ich rodziców poprzez finansowanie centrów ds. bezpiecznego internetu, które zajmą się organizacją Dnia Bezpiecznego Internetu we wtorek, 8 lutego 2011 r. Zorganizowane zostaną lokalne i krajowe imprezy w Europie i na świecie. Imprezy przeznaczone będą dla dzieci, ale również dla rodziców i nauczycieli, którzy chcą dowiedzieć się, jak pomóc dzieciom w bezpiecznym korzystaniu z internetu.

- **Kontekst**

Projekt zatytułowany „Porównanie narzędzi kontroli rodzicielskiej dla ochrony dzieci online” jest finansowany w ramach unijnego programu „Bezpieczny Internet” od 2006 r.

Narzędzia analizowano w podziale na dwie grupy wiekowe: 10 lat i poniżej oraz 11 lat i więcej, w językach angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim, polskim i włoskim, w okresie od września do października 2010 r. Testy dotyczyły czterech kategorii:

- **Funkcjonalność:** Czy narzędzie współpracuje z systemami operacyjnymi (np. Windows, Linux, Mac OS)? Czy może filtrować treści internetowe według słów kluczowych, tematów, adresów URL? Czy może blokować lub monitorować dostęp do internetu, e-maila, czatu, komunikatorów?

- **Bezpieczeństwo:** Czy obeznana z technologią młodzież może z łatwością wyłączyć lub obejść narzędzie?
- **Skuteczność:** Czy narzędzie w pełni blokuje strony zawierające materiały nieodpowiednie dla dzieci, czy też nadal możliwy jest dostęp do tych stron? Czy narzędzie blokuje także treści odpowiednie dla dzieci? Czy jest ono dostępne w języku znanym użytkownikowi? Czy jest ono w stanie we właściwy sposób filtrować blogi, fora i portale społecznościowe?
- **Łatwość użytkowania:** Czy zarówno początkujący, jak i zaawansowani użytkownicy mogą zainstalować narzędzie na swoim komputerze? Czy proces instalacji jest zbyt skomplikowany? Czy rodzic i dziecko mogą z łatwością zrozumieć, dlaczego dana strona została zablokowana?

Ankiętę EUKidsOnline przeprowadzono w 25 krajach, od kwietnia do sierpnia 2010 r. Wzięło w niej udział ponad 25 tys. dzieci wraz z jednym z rodziców. Ankieta jest częścią projektu EUKidsOnline II, finansowanego w ramach programu „Bezpieczny Internet” oraz koordynowanego przez London School of Economics and Political Science. Wstępne wyniki opublikowano w październiku 2010 r.

- **Więcej informacji:**

Całe sprawozdanie pt. „Porównanie narzędzi kontroli rodzicielskiej dla ochrony dzieci online” programu „Bezpieczny Internet” dostępne jest pod adresem:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/projects/filter_label/sip_bench2/index_en.htm

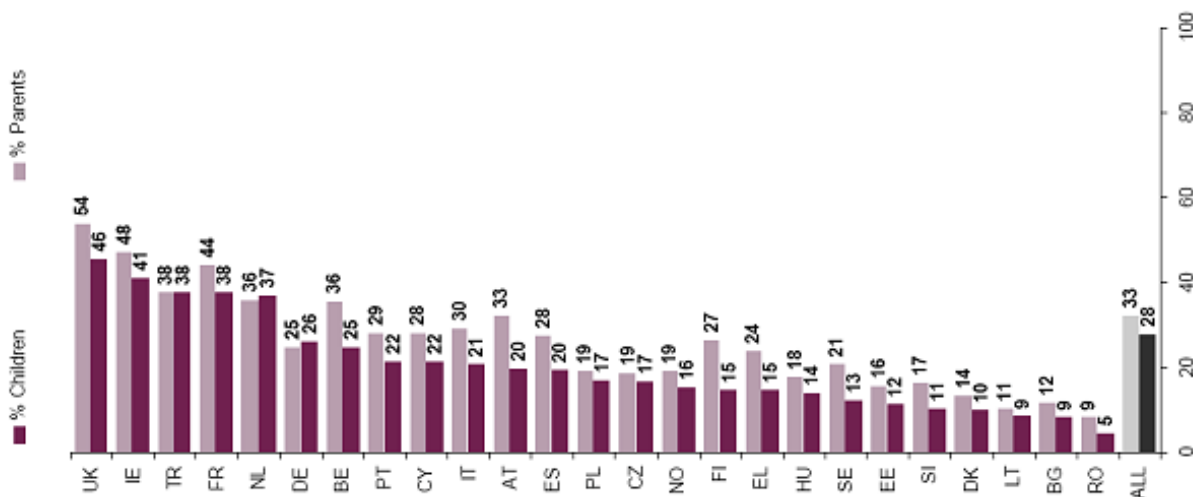
Sprawozdanie EUKidsOnline dostępne jest pod adresem:

www.eukidsonline.net

Dzień Bezpiecznego Internetu 2011:

<http://saferinternet.org/web/guest/safer-internet-day-2011-kit>

Wykres: Wykorzystanie narzędzi kontroli rodzicielskiej (blokowanie lub filtrowanie niektórych rodzajów stron internetowych), w podziale na kraj

Pytanie 1: Czy twoi rodzice korzystają z poniższych narzędzi? Wykorzystanie narzędzi kontroli rodzicielskiej lub innych środków służących do blokowania lub filtrowania niektórych rodzajów stron internetowych.

Pytanie 2: Czy korzystasz z poniższych narzędzi? Narzędzia kontroli rodzicielskiej lub inne środki służące do blokowania lub filtrowania niektórych rodzajów stron internetowych.

Odniesienie: Wszystkie dzieci korzystające z internetu w domu wraz z jednym z rodziców.

13. AGENDA CYFROWA - Grupa analityczna apeluje o „nowy renesans”, czyli udostępnienie europejskiego dziedzictwa kulturowego w Internecie

W dniu 10 stycznia br. grupa analityczna wysokiego szczebla (tzw. „Comité des Sages”) przekazała na ręce **Neelie Kroes**, wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej odpowiedzialnej za agendę cyfrową oraz **Androulli Vassiliou**, komisarz odpowiedzialnej za edukację i kulturę, sprawozdanie w sprawie digitalizacji europejskiego dziedzictwa kulturowego. W sprawozdaniu wzywa się państwa członkowskie UE do zwiększenia wysiłków mających na celu udostępnienie w Internecie kolekcji znajdujących się w ich bibliotekach, archiwach i muzeach. Podkreślono w nim również korzyści, jakie płyną z szerokiego udostępnienia europejskiej kultury i wiedzy. W sprawozdaniu wskazano również na potencjalne korzyści gospodarcze digitalizacji, która w ramach partnerstw publiczno-prywatnych przyczynić się może do rozwoju innowacyjnych usług w takich sektorach jak turystyka, badania naukowe i edukacja. Ponadto w sprawozdaniu zatwierdzono określony w agendzie cyfrowej cel dotyczący usprawnienia europejskiej biblioteki cyfrowej Europeana oraz zaproponowano sposoby udostępniania w Internecie utworów objętych prawami autorskimi. W skład grupy analitycznej ds. digitalizacji wchodzi: Maurice Lévy, Elisabeth Niggemann oraz Jacques de Decker. Zalecenia przedstawione w sprawozdaniu zostaną uwzględnione w szerszej strategii wchodzącej w zakres Europejskiej agendy cyfrowej, której celem jest ułatwienie instytucjom kulturalnym przechodzenia w epokę cyfrową.

Neelie Kroes powiedziała: „Bardzo dziękuję wszystkim trzem członkom grupy analitycznej za konstruktywne propozycje dotyczące sposobów zapoczątkowania w Europie „cyfrowego renesansu”. Udostępnienie kolekcji naszych muzeów i bibliotek w Internecie jest nie tylko świadectwem bogatej historii i kultury Europy, ale może również przynieść nowe korzyści dla edukacji i innowacji oraz stworzyć nowe możliwości gospodarcze. Wysokiej jakości treści będą dostępne w Internecie dla wielu następnych pokoleń.”

Androulla Vassiliou dodała: „Członkowie grupy w równomierny sposób uwzględnili interesy twórców oraz wymogi związane ze stale ewoluującym środowiskiem cyfrowym. Musimy znaleźć sposoby osiągnięcia podobnej równowagi we wszystkich dziedzinach, w których przemysł kreatywny napotyka na trudności związane z przechodzeniem w epokę cyfrową.

Kultura i dziedzictwo kulturowe w epoce cyfrowej stwarzają europejskim gospodarkom i społeczeństwom szereg możliwości.”

Główne wnioski i zalecenia przedstawione w sprawozdaniu, które nosi tytuł „Nowy renesans”, są następujące:

- Portal [Europeana](#) powinien zostać głównym punktem odniesienia dla europejskiego dziedzictwa kulturowego w Internecie. Państwa członkowskie powinny zagwarantować, że na portalu dostępne są wszystkie materiały poddane digitalizacji sfinansowanej ze środków publicznych, oraz do 2016 r. powinny umieścić na nim wszystkie arcydzieła będące własnością publiczną. Instytucje kulturalne, Komisja Europejska oraz państwa członkowskie powinny aktywnie promować portal *Europeana* na szeroką skalę.
- Utwory objęte prawami autorskimi, ale niebędące już w obiegu komercyjnym, należy umieścić w Internecie. Za digitalizację i wykorzystanie tych utworów odpowiedzialne są głównie podmioty praw autorskich. Jeżeli podmioty praw autorskich tego jednak nie zrobią, instytucje kulturalne powinny mieć możliwość poddania takiego materiału digitalizacji i udostępnienia go społeczeństwu, za co podmioty praw autorskich powinny otrzymać wynagrodzenie.
- Należy jak najszybciej przyjąć przepisy UE dotyczące utworów osieroconych (utworów, w przypadku których nie jest możliwe odnalezienie podmiotów praw autorskich). W sprawozdaniu określono osiem podstawowych warunków istotnych z punktu widzenia wszystkich zaproponowanych rozwiązań.
- Państwa członkowskie powinny w znaczącym stopniu zwiększyć ilość środków finansowych przeznaczonych na digitalizację, aby stworzyć nowe miejsca pracy i zapewnić wzrost gospodarczy w przyszłości. Środki konieczne do zbudowania 100 km dróg wystarczyłyby na digitalizację 16 proc. wszystkich książek dostępnych w bibliotekach UE lub na digitalizację wszystkich utworów audio przechowywanych przez instytucje kulturalne państw członkowskich UE.
- Należy wspierać partnerstwa publiczno-prywatne zawierane do celów digitalizacji. Powinny się one cechować przejrzystością, otwartością i równością wszystkich partnerów oraz powinny zapewnić powszechny i ponadgraniczny dostęp do materiałów poddanych digitalizacji. Okres obowiązywania preferencyjnych warunków korzystania z materiału poddanego digitalizacji, przyznanych partnerowi prywatnemu, nie powinien przekraczać siedmiu lat.
- Aby zagwarantować zachowanie kolekcji w formacie cyfrowym, należy wykonać drugą kopię każdego z utworów i umieścić ją w archiwum portalu *Europeana*. Ponadto należy opracować system, dzięki któremu zasoby kulturowe wymagające zdeponowania w kilku krajach byłyby zdeponowane tylko jeden raz.

Zalecenia grupy analitycznej zostaną włączone do szerszej strategii Komisji stanowiącej część Europejskiej agendy cyfrowej, której celem jest udzielenie wsparcia instytucjom kulturalnym w przechodzeniu w epokę cyfrową oraz znalezienie nowych i efektywnych modeli biznesowych, które przyspieszą digitalizację, zapewniając jednocześnie – tam gdzie jest to konieczne – godziwe wynagrodzenie dla podmiotów praw autorskich. Zalecenia będą również przydatne dla

Komisji, która do 2012 r. zamierza przygotować model trwałego finansowania portalu *Europeana*.

Na chwilę obecną portal europeana.eu daje już dostęp do ponad 15 mln książek, map, fotografii, materiałów filmowych, obrazów i fragmentów utworów muzycznych, które poddane zostały digitalizacji. Nadal jest to jednak tylko niewielki procent utworów przechowywanych przez instytucje kulturalne w Europie. Większość materiałów poddanych digitalizacji to starsze utwory, które są własnością publiczną; utworów objętych prawami autorskimi jest mniej, aby uniknąć ryzyka potencjalnych spraw sądowych.

- **Kontekst**

W skład grupy analitycznej weszli: Maurice Lévy (przewodniczący zarządu i dyrektor firmy reklamowej i komunikacyjnej *Publicis*), Elisabeth Niggemann (dyrektor generalna Narodowej Biblioteki Niemiec i przewodnicząca *Europeana Foundation*) oraz Jacques de Decker (autor i stały sekretarz w belgijskiej Królewskiej Akademii Języka Francuskiego i Literatury Francuskiej).

Zalecenia grupy analitycznej znajdują się pod następującym adresem:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm

14. AGENDA CYFROWA - Proste smartfony i piloty ułatwiają osobom starszym i niepełnosprawnym wykonywanie codziennych domowych czynności

Dzięki 2,7 mln euro ze środków UE naukowcy z Czech, Hiszpanii, Niemiec, Portugalii i Szwecji opracowali rozwiązanie oferujące osobom starszym i niepełnosprawnym lepszą kontrolę nad sprzętem elektronicznym w ich domach przy użyciu telefonów komórkowych lub podobnych urządzeń. W ramach projektu „I2HOME” opracowano spersonalizowany i uproszczony interfejs uniwersalnego pilota oparty na istniejących i nowych otwartych normach. Interfejs ten można stosować w uniwersalnym pilocie, telefonie komórkowym, komputerze lub w innych urządzeniach. Może on służyć między innymi do włączania i programowania pralek, oświetlenia, ogrzewania, klimatyzacji, telewizji, odtwarzaczy DVD i innych sprzętów gospodarstwa domowego. Technologię tę można również stosować poza domem. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu wsparcia godnego, niezależnego życia osób starszych, z upośledzeniem wzroku lub zaburzeniami funkcji poznawczych, oraz zapewnienia wysokiej jakości życia jest jednym z celów europejskiej agendy cyfrowej przyjętej przez Komisję Europejską w maju 2010 r.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej ds. agendy cyfrowej stwierdziła: „Cieszę się, że finansowane ze środków UE projekty badawcze takie jak I2HOME korzystają z

technologii informacyjnych w celu uproszczenia życia wszystkich obywateli UE, w tym osób starszych, niepełnosprawnych oraz z upośledzeniem wzroku”.

W miarę wzrostu sprzedaży telewizorów, odtwarzaczy DVD oraz innych artykułów gospodarstwa domowego ich interfejsy są coraz częściej projektowane z myślą o nowoczesnych użytkownikach, którzy dobrze czują się w świecie technologii. W związku z tym dla wielu osób stosowanie nowoczesnych technologii w domu stało się trudne. Jeżeli nie rozwiążemy tego problemu, osoby te będą w coraz mniejszym stopniu uczestniczyć w społeczeństwie cyfrowym i nie będą mogły czerpać płynących z niego korzyści.

Naukowcy z uniwersytetów, instytutów i przedsiębiorstw w Czechach, Hiszpanii, Niemczech, Portugalii i Szwecji dostosowali technologię służącą uzyskaniu dostępu – jak np. piloty – do potrzeb osób niewidomych, z zaburzeniami funkcji poznawczych, cierpiących na chorobę Alzheimera i osób starszych. Technologia ta oferuje osobom z zaburzeniami funkcji poznawczych większą niezależność poprzez uproszczenie zadań takich jak zmiana programu telewizyjnego, czy też przypominanie o codziennych zajęciach, także podczas podróży lub odwiedzin u najbliższych. Dla osób z upośledzeniem wzroku interfejs wzrokowy zastąpiono głosowym.

Dzięki opracowaniu i zastosowaniu otwartej normy ISO dla uniwersalnego pilota w połączeniu ze spersonalizowanymi wytycznymi I2HOME oferuje spójny, spersonalizowany interfejs użytkownika pozwalający na jednoczesną kontrolę różnych urządzeń i usług, takich jak ogrzewanie, klimatyzacja, wentylacja, kuchenki, pralki, zmywarki do naczyń i oświetlenie.

I2HOME został przetestowany w ośrodkach opieki dziennej i domach w czterech programach pilotażowych w Czechach, Hiszpanii, Niemczech i Szwecji. Ponad 100 organizacji i przedsiębiorstw w Europie korzysta już z technologii I2HOME.

Technologię tę wykorzystano także w finansowanym ze środków UE projekcie [BrainAble](#), którego celem jest pomoc osobom niepełnosprawnym poprzez poprawę bezpośredniej i pośredniej interakcji z urządzeniami dzięki wykorzystaniu czujników pracy mózgu, które są w stanie zmierzyć uczucie nudy, zmieszania, frustracji lub nadmiaru informacji.

Technologia I2HOME jest stosowana również w projektach mających na celu oszczędzanie energii, takich jak Smart Energy for All (SEFA - inteligentna energia dla każdego). SEFA ma na celu ograniczenie energii zużywanej przez przedsiębiorstwa i obywateli, przyczyniając się tym samym do zrównoważonego rozwoju, poprzez udostępnienie konsoli umożliwiającej centralne monitorowanie i kontrolę wszystkich aspektów zużycia energii i wody.

- **Kontekst**

Projekt I2HOME był finansowany w ramach szóstego unijnego programu ramowego w dziedzinie badań. Przyznano na niego 2,7 mln euro ze środków UE.

Więcej o I2HOME:

<http://www.i2home.org/>

15. PODATKI - Komisja wnosi do Trybunału sprawę przeciwko ośmiu państwom członkowskim w związku z przepisami w zakresie podatku VAT obowiązującymi w odniesieniu do biur podróży

Komisja Europejska podjęła w dniu 27 stycznia br. decyzję o wniesieniu do Trybunału Sprawiedliwości UE sprawy przeciwko Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, **Polsce**, Portugalii, Republice Czeskiej i Włochom w związku z niewłaściwym wdrażaniem unijnych przepisów dotyczących podatku VAT dla biur podróży. Dyrektywa w sprawie podatku VAT 2006/112/WE zawiera przepisy szczególne (tak zwaną „szczególną procedurę marży”) obowiązujące w odniesieniu do biur podróży sprzedających turystom pakiety turystyczne. Pozwane państwa członkowskie wdrażają jednak te przepisy szczególne w sposób niewłaściwy, co prowadzi do zakłócenia konkurencji pomiędzy biurami podróży.

Dyrektywa w sprawie podatku VAT 2006/112/WE:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:347:0001:0118:pl:PDF>

„Szczególna procedura marży” została włączona do dyrektywy w sprawie podatku VAT w celu uproszczenia stosowania podatku VAT w odniesieniu do biur podróży, ponieważ części składowe sprzedawanych przez nie pakietów mogą dotyczyć różnych krajów, w których obowiązują różne przepisy w zakresie podatku VAT. Biura podróży mogą skorzystać ze szczególnej procedury marży, gdy sprzedają pakiety turystyczne podróżującym. Procedura marży nie ma jednak zastosowania do biur podróży sprzedających pakiety wakacyjne innym przedsiębiorstwom, w szczególności innym biurom podróży, które je dalej odsprzedają.

Osiem państw członkowskich pozwanych dziś do Trybunału Sprawiedliwości w powyższej sprawie wdraża szczególną procedurę marży w sposób nieprawidłowy, zezwalając często na jej stosowanie do transakcji sprzedaży pomiędzy biurami podróży. Prowadzi to do zakłócenia konkurencji pomiędzy biurami podróży, gdyż w ten sposób niektóre biura ponoszą większe obciążenie podatkowe niż inne.

W 2006 r. Komisja zbadała stosowanie szczególnej procedury marży w całej UE i stwierdziła, że trzynaście państw członkowskich wdraża ją nieprawidłowo. Od tego czasu Cypr, Łotwa, Niderlandy, Węgry i Zjednoczone Królestwo zmieniły swoje przepisy prawne, dostosowując je do uregulowań na szczeblu UE. Jednak Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Polska, Portugalia, Republika Czeska i Włochy nie podjęły niezbędnych środków w celu zmiany

swoich przepisów, w związku z czym Komisja wniosła przeciwko nim sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

Komisja przesłała już do każdego z tych państw członkowskich uzasadnioną opinię w lutym 2008 r.

Informacje prasowe na temat postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w zakresie przepisów dotyczących opodatkowania lub cel znajdują się na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/infringements/infringement_cases/index_en.htm

Aktualne informacje ogólne na temat postępowań wszczynanych przeciwko państwom członkowskim w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego znajdują się na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/community_law/index_pl.htm

16. TRANSPORT LOTNICZY - Komisja wszczyna postępowanie w sprawie naruszenia przepisów prawa wobec siedmiu państw członkowskich w związku z umowami z Rosją w sprawie lotów nad Syberią

W dniu 27 stycznia br. Komisja Europejska wszczęła postępowanie w sprawie naruszenia przepisów prawa wobec Belgii, Danii, Luksemburga, Niderlandów, Szwecji, Włoch i Zjednoczonego Królestwa w związku z zawartymi przez nie dwustronnymi umowami o komunikacji lotniczej z Rosją i przesłała do każdego z tych państw formalny wniosek o udzielenie informacji, czyli tzw. „wezwanie do usunięcia uchybienia”. Komisja uważa, że zawarte umowy mogą zaszkodzić konkurencji między europejskimi liniami lotniczymi i stworzyć podstawy do pobierania opłat za loty nad Syberią, co może być niezgodne z unijnymi przepisami o ochronie konkurencji. Podobne wezwania skierowano już w październiku 2010 r. do Austrii, Finlandii, Francji i Niemiec, a obecnie Komisja poddaje skrupulatnej ocenie - pod kątem ich zgodności z unijnym prawem – dwustronne umowy o komunikacji lotniczej zawarte z Rosją przez pozostałe państwa członkowskie. Fakt, że unijne linie lotnicze muszą płacić za loty nad Syberią na wielu trasach do Azji może nie tylko wpływać na podwyższenie kosztu tych lotów, ale może także prowadzić do nieuczciwej konkurencji między unijnymi przewoźnikami i przewoźnikami spoza Unii.

Zdaniem Komisji Europejskiej umowy o transporcie lotniczym muszą jednakowo traktować wszystkie unijne linie lotnicze i być zgodne z przepisami o ochronie konkurencji. W przeciwnym razie unijne linie lotnicze mogą być traktowane gorzej niż ich bezpośredni konkurenci lub mogą być narażone na ponoszenie nieuzasadnionych dodatkowych opłat, które mogą przerzucić na konsumentów w postaci wyższych cen biletów lotniczych.

- **Swoboda przedsiębiorczości**

Dwustronne umowy lotnicze między państwem członkowskim a państwem spoza UE muszą zawierać „unijną klauzulę wyznaczenia” stwierdzającą, że wszystkie warunki umowy jednakowo stosują się do wszystkich przewoźników unijnych, nie tylko do linii lotniczych z danego państwa członkowskiego. Jest to zasadniczy element jednolitego europejskiego rynku lotniczego, który został stworzony na początku lat dziewięćdziesiątych XX w., gwarantującego liniom lotniczym prawo do prowadzenia działalności na identycznych warunkach w całej UE. Wymóg umieszczenia unijnej klauzuli został potwierdzony orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości w sprawie „otwartego nieba” z 2002 r. Trybunał stwierdził, że postanowienia ograniczające przywileje wynikające z umów lotniczych do obywateli danego państwa członkowskiego naruszają przepisy unijne o swobodzie przedsiębiorczości (obecnie ustanowionej na mocy art. 49 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej).

Większość umów z państwami spoza UE została od tamtej pory dostosowana do orzeczenia Trybunału. Rosja jest jednym z nielicznych krajów na świecie nieuznających zasady, że wszyscy unijni przewoźnicy muszą być traktowani jednakowo, że wszystkie umowy dwustronne muszą zawierać unijną klauzulę wyznaczenia oraz że umowy te stosuje się do wszystkich unijnych przewoźników. Sytuacja ta stwarza poważne problemy praktyczne zagrażając prawom przewozowym, na przykład w przypadku linii lotniczych przejętych przez przewoźnika z innego państwa członkowskiego UE.

- **Oplaty za loty nad Syberią**

Wyznaczone linie lotnicze UE zobowiązane są ponosić opłaty za loty nad Syberią obsługując wiele tras do Azji. Ocenia się, że tylko w 2008 r. unijni przewoźnicy zapłacili z tego tytułu około 420 mln dolarów amerykańskich – w większości przypadków bezpośrednio na rzecz rosyjskich linii lotniczych Aeroflot. Zdaniem Komisji stanowi to naruszenie unijnych przepisów o ochronie konkurencji, gdyż linie lotnicze nie powinny być zmuszane do zawierania umów handlowych z bezpośrednim konkurentem. Komisja uważa ponadto, że w ten sposób naruszone zostaje także prawo międzynarodowe (konwencja chicagowska). Umowy dwustronne narzucają także odmienne warunki unijnym liniom lotniczym, w zależności od kraju, w którym mają siedzibę, co skutkuje dodatkowym zakłóceniem konkurencji. W rezultacie pasażerowie narażeni są z tego powodu na wyższe koszty biletów lotniczych.

- **Kolejne kroki**

Państwa członkowskie mają dwa miesiące, aby odpowiedzieć na wezwanie do usunięcia uchybienia. Jeżeli podjęte przez nie działania nie okażą się wystarczające, kolejnym krokiem Komisji – w ramach postępowania w sprawie naruszenia przepisów – będzie przesłanie uzasadnionej opinii wzywającej je do wprowadzenia zmian w zawartych przez nie dwustronnych umowach o komunikacji lotniczej z Rosją. Komisja bada obecnie zgodność z

prawem unijnym dwustronnych umów o komunikacji lotniczej zawartych z Rosją przez wszystkie pozostałe państwa członkowskie.

17. TRANSPORT LOTNICZY - Komisja wzywa Polskę do ustanowienia procedur rozdziału praw przewozowych

W dniu 27 stycznia 2011 r. Komisja Europejska wezwała Polskę do ustanowienia przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur rozdziału praw przewozowych pomiędzy swój kraj a państwa spoza Unii, zgodnie z jej zobowiązaniami wynikającymi z prawa UE. Wynikiem tej sytuacji mogłoby być pozbawienie przewoźników z innych państw członkowskich Unii prawa wykonywania przewozów pomiędzy Polską a krajami spoza Unii. Wniosek Komisji ma formę uzasadnionej opinii w ramach unijnego postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Jeżeli w terminie dwóch miesięcy władze Polski nie poinformują Komisji o podjęciu środków mających na celu dostosowanie się do prawa unijnego w tym względzie, Komisja może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

• Przepisy UE

Rozporządzenie nr 847/2004 ustanawia szereg zasad, których celem jest zapewnienie odpowiedniej wymiany informacji w obrębie UE, tak aby państwa członkowskie, w zawieranych z państwami trzecimi umowach dwustronnych o komunikacji lotniczej, nie były narażone na ryzyko naruszenia przepisów unijnych. Oznacza to w szczególności, że państwa członkowskie muszą dopilnować, aby przy zawieraniu przez siebie umów z krajem spoza Unii, w których przewiduje się ograniczenie wykorzystania praw przewozowych lub liczby wspólnotowych przewoźników lotniczych kwalifikujących się, by być wyznaczonymi do korzystania z tych praw, dane państwo członkowskie zapewniało rozdzielenie praw przewozowych pomiędzy zainteresowanych wspólnotowych przewoźników lotniczych w drodze przejrzystych i niedyskryminujących procedur krajowych.

Rozporządzenie nr 847/2004:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:157:0007:0017:EN:PDF>

• Przyczyny podjętego działania

Polska do chwili obecnej nie ustanowiła takiej procedury, mimo iż rozporządzenie weszło w życie ponad sześć lat temu. Polska jest jedynym państwem członkowskim Unii, które nie posiada żadnych przepisów regulujących przydział ograniczonych praw przewozowych na obsługę połączeń państwom spoza Unii.

• Praktyczne skutki braku wdrożenia przepisów

Brak takich procedur w Polsce pozbawia unijnych przewoźników lotniczych zarejestrowanych poza tym krajem możliwości ubiegania się o prawa przewozowe na obsługę połączeń pomiędzy Polską a krajami spoza Unii. Prowadzi to do ryzyka wykluczenia z rynku unijnych przewoźników lotniczych pragnących wykonywać przewozy w Polsce, a co za tym idzie pozostaje w sprzeczności z samymi zasadami wspólnego rynku lotniczego w Unii.

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska²

² Na podstawie informacji Komisji Europejskiej.